

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. Ε'. ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝΗ. 30 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1879.

Ἄλλ' ἔστι χαλεπὸν λέγειν περὶ ὅτουσιν
μαθήματος, ὡς οὐ χρὴ μανθάνειν· πάντα
γὰρ ἐπίσασθαι ἀγαθὸν δοκεῖ εἶναι. Πλά-
των Λάχ. 182. Ε.

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ.

Περὶ Σημιτικῶν Γλωσσῶν.

Συνήθως αἱ καλούμεναι Σημιτικαὶ γλῶσσαι καὶ ἔθνη θεωροῦνται ὡς ὅλως ἰδιοφυῆς χωριστὸς κορμὸς τὸν ὅποιον καὶ ἂν τις λάβῃ ὡς λόγον διαιρέσεως τὴν σύγκρισιν τῶν γλωσσῶν, καὶ ῥητῶς τὴν τῶν Σημιτικῶν καὶ Σανσκριτικῶν, φαίνεται, ὅτι δικαιολογεῖται, κατὰ τὴν γνώμην τῶν σημαντικωτέρων Γλωσσολόγων. Ὁ Βιλέλμος Οὐμβόλδος π. χ. μεταξύ αὐτῶν διατείνεται ὅτι » αἱ Σημιτικαὶ γλῶσσαι ἀνήκουσι κατὰ τὸν σχηματισμὸν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κλάσιν μὲ τὴν Σανσκριτικὴν. « Οὐδὲ δύναται νὰ

προβάλλη τις άλλον ἔθνογραφικόν λόγον, διατι τὰ Σημιτικά ἔθνη δὲν πρέπει νὰ συγκαταριθμηθῶσι εἰς τὸν Ἰνδοευρωπαϊκόν κορμόν, ἂν καὶ ἐντὸς αὐτοῦ, διὰ λόγους γλωσσολογικούς, ἀποτελῶσιν ἀνεξάρτητον καὶ χωριστὴν οἰκογένειαν.

Ἡ οἰκογένεια αὕτη διαιρεῖται εἰς πολλοὺς κλάδους. Α΄.) τὸν Ἑβραϊκόν κλάδον.

Οἱ Ἑβραῖοι ἔχασαν ὡς γνωστὸν μετὰ τῆς ἐθνικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτῶν ὑπάρξεως καὶ τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν γλῶσσαν. Οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, Ἰουδαῖοι, εἶνε διεσκορπισμένοι εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ διατηροῦσι τὴν γλῶσσαν τῶν πατέρων των ἀκόμη μόνον εἰς τὰ ἀγιόγραφα βιβλία. Ἡ ὑπὸ τῶν λογίων (τῶν Ῥαβίνων) αὐτῶν λαλουμένη ἀκατάληπτος διάλεκτος (Jargon) εἶνε πολλὰ διεφθαρμένη καὶ μὲ πολυειδεῖς ξενισμοὺς σμιγμένη Ἑβραϊκή. Ἐκτὸς δὲ

1) τῆς Ἑβραϊκῆς ἀνήκουσιν εἰς αὐτὸν

2) ἡ Φοινικικὴ καὶ

3) ἡ Καρχηδονικὴ γλῶσσα. Ἀμφότεραι δὲ αὗται αἰ πιθανῶς πολλὰ ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας γλῶσσαι εἶνε νεκραί, καὶ ἐκ τῆς Γραμματολογίας αὐτῶν ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν μόνον μικρὰ λείψανα. Ἡ σημερινὴ Μελιτταία (μαλτέζικη) γλῶσσα εἶνε μίγμα γλωσσῶν, τῶν ὁποίων τὴν βάσιν ἀποτελεῖ ἡ Καρχηδονικὴ γλῶσσα.

Β΄. Τὸν Ἀραμαϊκόν ἢ Συριακὸν κλάδον, τοῦ ὁποίου τὰ ἔθνη ποτὲ περιελάμβανον αἱ χώραι αἰ πρὸς τὸ Α. καὶ ΒΑ. τῆς Παλαιστίνης, μεταξὺ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς Περσικῆς καὶ Ἀρμενικῆς Ὑψιτοπίας (Hochland). τῆς Ἀράμ κατὰ τὴν βίβλον. Οὗτος ἐξέλιπε τὴν σήμερον περιελάμβανε δὲ

1) τὴν Ἀσσυριακὴν γλῶσσαν

{ 2) τὴν Χαλδαϊκὴν καὶ

3) τὴν ἰδίως Συριακὴν. Ἡ τελευταία εἶνε μέχρι

} νεκρὰς ἀμφοτέρως

τῆς σήμερον ἡ κοινὴ γλῶσσα τινῶν ἐθναρίων τοῦ Λιβάνου ἐν Συρίᾳ, Μεσοποταμίᾳ, Κουρδιστάνῃ καὶ ἡ γραπτὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις διεσκορπισμένων χριστιανικῶν αἱρέσεων, των Μαρωνιτῶν, Ἰακωβιτῶν, Νεστοριανῶν, καθὼς καὶ τῶν ἐν Ἰνδία Ὁωμαϊτῶν Thomas kristen. Αὕτη ἡ γλῶσσα ἐγγίζει εἰς τὸν ἐξαφανισμὸν αὐτῆς καὶ εἶνε παράδοξον πῶς διετηρήθη μέχρι τοῦ νῦν, ἐνῶ ἡ Συριακὴ ἐθνικότης ἀπὸ πολλῆς ἐξέλιπεν. Ἡ Παλμυρινὴ διάλεκτος μεταξὺ τῶν Συριακῶν διεγείρει πολὺ τὸ διάφορον διὰ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν περιφήμων ἐρειπίων τοῦ Ταδμόρ.

Γ. τὸν Ἀραβικὸν κλάδον τὸν σημαντικώτατον καὶ οὐσιωδέστατον ὅλης τῆς Σημιτικῆς οἰκογενείας. Οἱ Ἀραβες διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν πηγάσασαν Μωαμεθανικὴν μετανάστασιν τῶν ἐθνῶν, εἰσεχώρησαν πανταχοῦ, ὅπου καὶ ἡ λατρεία τοῦ Προφήτου. Εὐρίσκει τις αὐτοὺς ἐκτὸς τῆς πατρίδος των, σιμὰ τῶν αὐτοχθόνων ἐθναρίων, ἰδίως εἰς πλῆθος ἐν τῇ βορείῳ Ἀφρικῇ καὶ δυτικῇ Ἀσίᾳ, ἔπειτα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Σουδάνας, εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀδάν, Αἰάν, Ζαγγουεβάρ, Μοζαμβίκ, καὶ Μαδαγασκάρ, εἰς ὅλους τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Περσικῆς, Ἰνδικῆς καὶ Σουνδικῆς θαλάσσης μέχρι τῶν Μολούκων καὶ Φιλιππίνων νήσων (ἢ ὡς ἀνεξάρτητα ἐθνάρια ἢ ὡς ἀπόικους καὶ μεταναστεύσαν τὰς ἐμπόρους). Ἡ Ἀραβικὴ γλῶσσα εἶνε γραπτὴ καὶ καλλιεργημένη γλῶσσα τῶν λογίων ὄλων, ἰδίως δὲ τῶν σουννιτικῶν Μωαμεθανῶν, ἐνῶ ἡ Περσικὴ ἐπέχει τοῦτον τὸν τόπον μόνον παρὰ τοῖς Σχίταις. Αὕτη ἡ γενικὴ διάδοσις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς γραπτῆς γλώσσης ἐτήρησε τὴν ἐνότητα τοῦ γλωσσικοῦ τύπου οὕτως, ὥστε αἱ Ἀραβικαὶ διάλεκτοι διαφέρουσι πολλὰ ὀλίγα ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἡ μεγάλη κατὰ τόπον ἀπόστασις τὰς καλουμένας Μαυριτανικὰς καὶ τὰς δυτικὰς ἢ Μογγρεθικὰς διαλέκτους (αἵτινες λαλοῦνται εἰς τὴν Β-

καὶ ΒΔ. παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς ὑπὸ τῶν Βεδουίνων τοῦ Ἄτλαντος καὶ τῆς ἐρήμου, σιμὰ τῶν φυλῶν τῆς Βαρβαρίας τῶν μόνων κατοίκων τῶν τῆς βορείου Ἀφρικῆς παραλίων καὶ ἐρήμων) μόνον ἐξ ἐκείνων ἀπεμάκρυνεν, τὰς ὁποίας ἀκούει τις εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ καταλαμβάνει εἰς τὸ Μαλαϊκὸν ἀρχιπέλαγος. Ἀφοῦ τὸ ἀρχαιότερον Ἀλφάβητον, τὸ Κουφικὸν ἔγινεν ἄχρηστον, παρεδέχθησαν δύο ἄλλα τὸ ἀνατολικὸν (Νεσκι) καὶ τὸ δυτικὸν (Μογγρεβυ).

Δ'. Τὸν Ἀβυσσινακὸν κλάδον.

Τὰς ἐνταῦθα ἀνηκούσας γλώσσας ἐθεώρησαν ὡς θυγατέρας τῆς νεκρᾶς ἀρχαίας Ἀραβικῆς καὶ ἐπομένως ὡς ἀδελφὰς τῆς σημερινῆς κοινῆς Ἀραβικῆς, καὶ ἐκ τούτου συνήγαγον καὶ συγγενειὰν τινα μεταξὺ Ἀβυσσιῶν καὶ Ἀράβων, ἂν καὶ οἱ τελευταῖοι ἀποκρούωσι τὸ τοιοῦτον ὡς ὕβριν. Οἱ δὲ Ἀβυσσινοὶ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὄχι ὡς ἀπλοῖ ἀποικιοὶ τῶν μεταγενεστέρων Ἀράβων, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἀπόγονοι ἀρχαίου Αἰθιοπικοῦ ἀλλ' ἴσως συγγενοῦς τοῦ Ἀραβικοῦ ἔθνους.

Τὰς πολυαριθμοὺς διαλέκτους τῆς ὀρεινῆς Ἀβυσσιῆς περιλαμβάνουσιν εἰς δύο κυριώτερα ἀθροίσματα

1) τὸ βόρειον ἢ τὴν γλῶσσαν Γῆζ, εἰς τὴν ὁποίαν διακρίνεται ἡ ἀρχαία γραπτὴ γλῶσσα, ἡ γλῶσσα τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Ἀξοῦμ, καὶ ἡ νεωτέρα κοινὴ γλῶσσα τοῦ ὀρεινοῦ ἔθνους Ἀγαζι, καὶ ἡ γλῶσσα Τίγρε, ἥτις εἶνε συγχρόνως ἡ νεωτέρα γραπτὴ γλῶσσα ὅλου τοῦ Ἀβεσχίου.

2) Τὴν γλῶσσαν Ἀμάραν, τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν τῆς αὐλῆς τῆς Ἀβυσσιῆς, καὶ τὴν κοινὴν γλῶσσαν εἰς τὰ Μ. Δ. μέρη τῆς χώρας. Μὲ τοὺς Ἀβυσσινοὺς συγγενεύουσι.

3) οἱ Κόπται οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ἂν καὶ ἡ γλῶσσά των ἀπέχη πολὺ τῆς Ἀβυσσινικῆς.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ.

Περὶ Πλανητῶν.

Οἱ πλανῆται περιγράφουσι τροχιάς, ἧτοι ἔχουσι κίνησιν μεταθέσεως περὶ τὸν Ἥλιον, ὅστις ἔλκει αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον τῆς Βαρύτητος ἢ τῆς γενικῆς ἔλξεως, ἀνακαλυφθείσης ὑπὸ τοῦ Νεύτωνος. Αὕτη ἡ ἔλξις κληθεῖσα καὶ παγκόσμιος Βαρύτης ἢ κεντρόμολος δύναμις κάμνει τὰ οὐράνια σώματα νὰ ἔλκωνται πρὸς ἄλληλα κατ' εὐθὺν λόγον τῆς μάζης αὐτῶν καὶ κατ' ἀντίστροφον λόγον τοῦ τετραγώνου τῶν ἀποστάσεων: τοὔτέστιν, ἐὰν ὑποθέσωμεν δύο σώματα κείμενα εἰς τινα ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων, ὧν τὸ ἕτερον νὰ ἔχῃ διπλασίαν μάζαν τῆς τοῦ ἑτέρου, τὸ πρῶτον θέλει ἔλκει τὸ δεύτερον δις περισσότερον ἢ ὅσον τὸ δεύτερον τὸ πρῶτον· καὶ ἐὰν προσέτι ἐν σῶμα ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κέντρου ἔλξεως διπλασίας τῆς εἰς ἣν κεῖται τώρα, ἤθελεν ἔλκεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τετράκις ὀλιγώτερον, καὶ ἐὰν ἦτο τρεῖς μεμαχρυσμένον, ἤθελεν ἔλκεσθαι ἐννεάκις ὀλιγώτερον, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ὅθεν ὁ Ἥλιος, ὅστις ἔχει μάζαν ἀσυγκρίτως περισσότεραν τῆς τῶν ἄλλων σωμάτων τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, ἔλκει αὐτὰ πρὸς ἑαυτὸν μετὰ τοσοῦτον πλείονος ἐντάσεως, ὅσω κεῖνται πλησιέστερα αὐτῷ, καὶ ἡ κεντρόμολος τοῦ ἡλίου δύναμις ἤθελε κάμνει τὰ σώματα νὰ πέσωσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἐὰν ἑτέρα τις δύναμις, κοινὴ εἰς πάντα τὰ περὶ κέντρον τι κινούμενα σώματα, δὲν ἤθελεν ἀπομακρύνει αὐτὰ ἀπὸ τοῦ Ἥλιου. Αὕτη ἡ δύναμις εἶνε ἡ τῆς ὠθήσεως ἢ ἡ κεντρόφυξ δύναμις, ἧτις τείνει διηγεκῶς νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν πλανήτην ἀπὸ τοῦ

Ἡλίου κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐφαπτομένης εἰς τὴν τροχίαν αὐτοῦ τοῦ πλανήτου. Ὁ θαυμάσιος λοιπὸν συνδυασμὸς τῆς δευτέρας ταύτης δυνάμεως μετὰ τῆς πρώτης κάμνει τοὺς πλανήτας νὰ περιγράφωσι τροχίαν περὶ τὸν πρῶτον ἀρχικὸν ἢ τοῦ συστήματος ἀστέρα.

Ὁ Kepler ἀπέδειξεν ὅτι, ἡ τροχία αὕτη εἶνε ἔλλειψις καὶ ὅτι ὁ ἥλιος δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῆς τῆς ἔλλειψως, ἀλλ' ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν ἐστιῶν αὐτῆς· τὸ δὲ διάστημα μετὰ τῆς ἐστίας καὶ τοῦ κέντρου τῆς τροχιάς ἐκάστου πλανήτου καλεῖται ἐκκεντρικότης.

Τὸ σημεῖον, καθ' ὃ οἱ πλανῆται εἶνε μᾶλλον πλησιέστεροι εἰς τὸν ἥλιον, ὀνομάζεται περιήλιον, τὸ δὲ σημεῖον, καθ' ὃ εἶναι μᾶλλον ἀπομακρυσμένοι τοῦ ἥλιου, ὀνομάζεται ἀφῆλιον.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ ἰδίως τὴν Γῆν, κατανοοῦμεν εὐκόλως, ὅτι ἀπομακρύνεται καὶ πλησιάζει ἐξ ὑπαικοιβῆς τὸν Ἡλίον, διότι ἡ διάμετρος τούτου φαίνεται ἡμῖν μᾶλλον ἢ ἥττον μεγάλη κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους. Τὸ maximum τῆς διαμέτρου εἶνε 32' 35" κατὰ τὴν 20 Δεκεμβρίου, τὸ δὲ minimum εἶνε 31' 31" κατὰ τὴν 19 Ἰουνίου. Εἰς τὴν μικροτέραν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἀπόστασιν, ἦτοι εἰς τὸ περιήλιον αὐτῆς σημεῖον, ἡ Γῆ ἀπέχει τοῦ Ἡλίου 15051000 μυριάμετρα, καὶ εἰς τὴν μεγαλύτεραν αὐτῆς ἀπόστασιν, ἦτοι εἰς τὸ ἀφῆλιον αὐτῆς σημεῖον, ἀπέχει 15566000 μυριάμετρα· ὅθεν ἡ μέση ἀπόστασις εἶνε περὶ τὰ 15308000 μυριάμετρα.

Ἐνταῦθα χρήσιμον εἶνε νὰ ἐξηγήσωμεν ὄρους τινὰς ἀπαντωμένους ἐν τῇ μελέτῃ κοσμογραφικῶν πραγματειῶν.

Περίγειον ὀνομάζεται τὸ σημεῖον, καθ' ὃ οὐράνιον τι σῶμα εἶνε πλησιέστατα εἰς τὴν Γῆν, καὶ ἀπόγειον τὸ σημεῖον, καθ' ὃ εἶνε ἀπώτατα, Ἐπετα λοιπὸν, ὅτι ὁ Ἡλιος εἶνε εἰς τὸ περίγειον αὐτοῦ σημεῖον, ὅταν ἡ Γῆ ᾔνη εἰς τὸ περιήλιον, καὶ ὅτι ὁ Ἡλιος εἶνε εἰς τὸ ἀπόγειον

αὐτοῦ σημείον, ὅταν ἡ Γῆ εὐρίσκηται εἰς τὸ ἀφῆλιον.

Οἱ πλανῆται ἐκτελοῦσι τὰς περὶ τὸν ἥλιον περιφορὰς αὐτῶν κατὰ μεγάλης ἀποστάσεως ἀπ' ἀλλήλων, μετὰ ταχυτήτων πολὺ ἀνίσων, καὶ κατὰ ἐλλείψεις μᾶλλον ἢ ἤττον ἐπιμήκεις· ἀπομακρύνονται καὶ πλησιάζουσι διαδοχικῶς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἕκαστος ἔχει τὸ περίγειον καὶ ἀπόγειον αὐτοῦ σημείον.

Ἄνωμαλῖα πλανῆτου τινὸς ὀνομάζεται ἡ ἀπὸ τοῦ ἀφελίου σημείου ἀπόστασις τῶν λοιπῶν σημείων τῆς τροχιάς του. Ὀνομάσθη δὲ ἀνωμαλία, διότι οἱ λοιποὶ πλανῆται ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς ὀρώμενοι, ἄλλοι μὲν γίνονται ὄρατοὶ μόνον, ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὸ ἀφῆλιον αὐτῶν σημείον, ἄλλοι δὲ φαίνονται, ὅτε μὲν πρὸς ἀνατολάς, ὅτε δὲ πρὸς δυσμὰς, καὶ ἄλλοτε ὅτι εἶνε σάσιμοι· ὥστε ἀπὸ τοῦ ἀφελίου σημείου γινομένης ἀρχῆς παρουσιάζεται τὸ εἶδος τῆς ἀνωμαλίας μέχρι τοῦ περιηλίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξακολουθεῖ ἡ ἀνωμαλία κατ' ἀντίστροφον λόγον μέχρι τοῦ ἀφελίου.

Ἀψίδες ὀνομάζονται τὰ δύο ἄκρα τοῦ μεγάλου ἄξονος τροχιάς τινος, ἤτοι τὸ περιήλιον καὶ ἀφῆλιον σημείον.

Τὸ ἥμισυ δὲ τοῦ μεγάλου ἄξονος ἀποτελεῖ τὴν μέσην ἀπόστασιν τοῦ πλανῆτου ἀπὸ τοῦ Ἡλίου.

(Ἄπο) Μάκρυνσις ἢ παρέκθασις πλανῆτου τινος εἶνε ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ τόπου, ὃν κατέχει ὁ πλανήτης, ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς θεωρουμένων ἀμφοτέρων.

Ὅταν οἱ ἄλλοι πλανῆται εὐρίσκωνται πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἡλίου, πρὸς τὸ ὁποῖον καὶ ἡ Γῆ, τότε φαίνονται εἰς ἡμᾶς, ὅτι διευθύνονται παραλλήλως τῇ Γῆ, καὶ περιγράφουσι τὴν λεγομένην παράλληλον κίνησιν· ὅταν διευθύνωνται κατὰ τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν μετὰ τῆς Γῆς, τότε φαίνονται εἰς ἡμᾶς ὡς ἰστάμενοι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐν τῷ οὐρανῷ, αὕτη δὲ ἡ διεύθυνσις ὀνομάζεται στάσις· ἔταν δὲ διευθύνωνται ὀπισθεν τοῦ ἡλίου, φαίνονται εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἀκολουθοῦσι διεύθυνσιν ἀντίθετον τῆς πρώτης,

καὶ τότε περιγράφουσι τὴν λεγομένην ὀπισθοδρομικὴν κίνησιν.

Ἡ ἐσωτερικὴ σύνοδος πλανήτου τινὸς συμβαίνει, ὅταν ὁ πλανήτης εὐρίσκηται μεταξύ Ἑλίου καὶ Γῆς, ἢ ἐξωτερικὴ σύνοδος ἢ ἡ ἀντίθεσις, ὅταν εὐρίσκηται ἀναφορικῶς πρὸς ἡμᾶς ὀπισθεν τοῦ Ἑλίου.

Ἄν καὶ οἱ πλανῆται κινῶνται ἐν γένει κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, αἱ τροχιαὶ ὅμως αὐτῶν εἶνε κεκλιμέναι πρὸς ἀλλήλας, καὶ τὰ δύο σημεῖα, ἔνθα ἡ τροχία πλανήτου τινὸς τέμνει τὴν τροχίαν τῆς Γῆς, ὀναμάζονται δεσμοί.

Πλάτος πλανήτου τινὸς εἶνε ἡ ἀπόστασις αὐτοῦ, βορρεια ἢ νοτία, ἀπὸ τῆς τροχιάς τῆς Γῆς. Μῆκος δὲ αὐτοῦ εἶνε ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ σημείου, καθ' ὃ βλέπομεν τὸν Ἑλιον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας, ἣν θεωροῦσιν ἐν τῇ Ἀστρονομίᾳ ὡς ἀρχὴν τοῦ ἔτους.

Τόπος ἡλιόκεντρος πλανήτου τινὸς καλεῖται ὁ τόπος, ἔνθα ἤθελεν εὐρίσκεσθαι ὁ πλανήτης, παρατηρούμενος ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Ἑλίου, καὶ τόπος γεώκεντρος ὁ τόπος καθ' ὃν βλέπομεν αὐτὸν ἐκ τῆς Γῆς, ἢ μᾶλλον, ἔνθα ἠθέλομεν ἰδεῖ αὐτὸν ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Γῆς.

Ὡσαύτως ἀστὴρ τις λέγεται, ὅτι ἔχει κίνησιν γεώκεντρον, καθ' ὅσον κινεῖται περὶ τὴν Γῆν ἢ περὶ τὸν Ἑλιον. Οὕτως ἡ κίνησις τῆς Σελήνης εἶνε γεώκεντρος, αἱ δὲ τῶν πλανητῶν ἡλιόκεντροι.

Τόπος ἀληθῆς πλανήτου τινὸς καὶ ἐν γένει οἷον δὴποτε ἀστέρος ὀνομάζεται τὸ σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἤθελε συμπίπτει τὸ κέντρον αὐτοῦ τοῦ ἀστέρος, ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Γῆς ὀρωμένου. Τόπος φαινόμενος ὁ μεθ' οὗ συμπίπτει τὸ κέντρον τοῦ ἀστέρος, ὀρωμένου ἐξ οἵασδήποτε θέσεως, ἣν δύναται νὰ καθέξῃ ὁ παρατηρητής.

Εἰς τὴν κίνησιν τῆς μεταθέσεως τῶν πλανητῶν διακρί-
νονται πολλὰ εἶδη περιφορῶν·

α.) ἡ περιодική περιφορά, ἣτις εἶνε ὁ χρόνος, ὃν χρειάζεται ὁ πλανήτης, ἵνα ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ αὐτὸ ση-
μεῖον τῆς τροχιάς του, π. χ. εἰς τὸν αὐτὸν δεσμόν

β.) ἡ ἀστρική περιφορά, ὁ χρόνος, ὃν θέλει ὁ πλαν-
νήτης, ἵνα ἐπανεέλθῃ εἰς σύνοδον μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἀστέρος,
τοῦ παρατηρητοῦ ὑποτιθεμένου ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Ἡλίου.

γ.) ἡ συνοδική περιφορά, ἣτις δεικνύει τὴν ἐπά-
νοδον τοῦ πλανήτου εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ὡς πρὸς τὸν
Ἡλίον, τοῦ παρατηρητοῦ ὑποτιθεμένου ἐν τῷ κέντρῳ
τῆς Γῆς.

δ.) ἡ τροπική περιφορά, ἣτις μετρᾷ τὸν χρόνον,
καθ' ὃν ὁ πλανήτης ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστα-
σιν ἀπὸ τοῦ σημείου τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας, τοῦ πα-
ρατηρητοῦ ὑποτιθεμένου ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ Ἡλίου.

Ἐποχὴ ὀνομάζεται ὠρισμένη τις χρονικὴ σιγμῆ,
καθ' ἣν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ μεταξὺ τοῦ ἀληθοῦς καὶ
φαινομένου τόπου μέσος λεγόμενος τόπος ἀστέρος τινός,
ὥστε ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς ἀρχόμενοι δυνάμεθα νὰ εὐ-
ρίσκωμεν τὸν μέσον τόπον τοῦ ἀστέρος κατὰ πᾶσαν ἄλ-
λην σιγμὴν. Καὶ τοιαύτη σιγμὴ εἶνε τὸ μεσονύκτιον
τῆς 1. Ἰανουαρίου.

Ἐγκλιτικὴ κίνησις πλανήτου τινός ὀνομάζεται ἡ
πλαγία κίνησις τοῦ ἄξονος τοῦ πλανήτου ὡς πρὸς τὸν
ἄξονα τῆς τροχιάς αὐτοῦ. Ἡ κίνησις αὕτη ἀπεδείχθη ὑ-
πάρχουσα καὶ εἰς ἄλλους μὲν πλανήτας, πρὸ πάντων ὅμως
εἰς τὴν Γῆν, ἣτις παρουσιάζει ἐναλλάξ πρὸς τὸν Ἡλίον
τὸ βόρειον καὶ νότιον αὐτῆς ἡμισφαίριον.

Παραδέχονται σήμερον, ὅτι ἡ ἐγκλισις αὕτη τοῦ ἄξο-
νος τῆς Γῆς ἦτον ἐν τῷ πρώτῳ αὐτῆς σχηματισμῷ
90°, τουτέστι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἡλιοτροπίων ὁ ἄξων
τῆς Γῆς ἦτο κάθετος ἐπὶ τοῦ ἄξονος τῆς τροχιάς αὐτῆς,

ὥστε ὁ Ἥλιος ἀλληλοδιαδόχως ἔρριπτε καθέτως τὰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἐφ' ὕλων τῶν σημείων τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ ἀρκτικού μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου. Καὶ πολὺ πιθανόν τοῦτο, διότι εἰς τὰς κατεψυγμένας χώρας ἀνακαλύπτονται φυτὰ καὶ ζῶα ἀπολελιθωμένα, δυνάμενα νὰ ὑπάρξωσι μόνον εἰς θερμὰ κλίματα.

Προσέτι αἱ πρᾶ διαφόροις λαοῖς καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς γενόμεναι ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις ἐπιβεβαιοῦσι τοῦτο· οἷον οἱ ἀστρονόμοι τοῦ τετάρτου μέχρι τοῦ δευτέρου αἰῶνος π. Χ. λέγουσιν, ὅτι ἐν τῇ ἐποχῇ αὐτῶν ἡ ἔγκλισις αὐτῆ ἦτον $23^{\circ} 51' 20''$ ἢ καὶ 24° . Ὁ Στράβων διηγεῖται, ὅτι ἐν Συήνῃ, πόλει τῆς ἄνω Αἰγύπτου, τὰ σώματα δὲν ἔρριπτον οὐδεμίαν σκιὰν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θερινοῦ ἡλιοτροπίου, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ βάθους φρέατός τινος ἐβλεπον τὸν Ἥλιον. Ἡ πόλις ὁμῶς αὕτη κατὰ τοὺς νεωτέρους ἀστρονόμους ἔχει πλάτος $24^{\circ} 5'$. Ἀπὸ δὲ τοῦ τετάρτου αἰῶνος π. Χ. μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν οἱ ἀστρονόμοι παριστάνουσι διαδοχικῶς τὴν ἔγκλισιν ταύτην $23^{\circ} 35'$, $23^{\circ} 30'$, $23^{\circ} 29'$, $23^{\circ} 27' 37''$, ὥστε ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερον ἡλαττώθη ἡ ἔγκλισις κατὰ $23'$ περίπου, ἥτοι ἀνὰ $1'$ καθ' ἕκαστον αἰῶνα.

Κατὰ τὸν Στράβωνα οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐδόξαζον, ὅτι ἡ Ἐκλειπτικὴ ἦτό ποτε κάθετος ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης διηγεῖται, ὅτι οἱ Χαλδαῖοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ Ἐκλειπτικὴ ἦτο κάθετος ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τῆς εισόδου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἠρίθμουν 403000 ἔτη.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἔπεται, ὅτι ἡ ἔγκλισις αὕτη βαθμηδὸν ἐλαττοῦται καὶ τείνει πρὸς τὸ μηδέν. Ἐὰν λοιπὸν ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ὑπολογίσωμεν τὴν ἔγκλισιν ταύτην ἐλαττουμένην ἀνὰ $1'$ κατὰ αἰῶνα, εὐρίσκομεν ὅτι μετὰ 140750 ἔτη ἡ ἐκλειπτικὴ θέλει συμπέσει μετὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Καὶ ὅσα ἡ ἔγκλισις αὕτη ἐλαττοῦται, τοσαῦτα ἡ Γῆ ἐκ τῶν πόλων

πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν καταψύχεται, καὶ ἐπομένως ἡ ἐστία τῆς γήινης κεντρικῆς θερμότητος περιορίζεται ἐντὸς στενωτέρου χώρου περὶ τὸν Ἰσημερινόν, καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν, ὅτι τὰ ἠφαίσεια τῶν κατεψυγμένων χωρῶν εἶνε πάντα ἐσβεσμένα, τὰ τῶν εὐκράτων σχεδὸν ἐσβεσμένα, ἐνῶ τὰ τῆς διακεκαυμένης εἶνε πολυάριθμα, λίαν σφοδρὰ, καὶ συνεχῶς ἀναφαίνονται νέα.

Ταύτην τὴν ἔγκλισιν φαίνεται, ὅτι παρακολουθεῖ καὶ ἡ φορὰ τῶν φυτῶν καὶ ζώων ἐκ τῶν πόλων πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Ὅσον δηλ. ἤλαττοῦτο ἡ θερμοκρασία τῶν πολικῶν χωρῶν, τόσῳ αἱ χῶραι αὐταὶ ἀπέβαινον ἀκατάλληλοι εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἐνοργάνων ὄντων, αἱ δὲ πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν χῶραι ἀρμοδιώτεροι. Πᾶν γένος λειπὸν τείνει πρὸς μεσημβρίαν, ἅμ' ὡς ἡ ἄρκτος δὲν ἐξαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ.

Ὡσαύτως καὶ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐξ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν αἰείποτε μεταναστεύει, εἰσβάλλει καὶ κατακτᾷ. Τοῦτο βεβαίῳ καὶ ἡ Ἱστορία, διότι κατὰ τὰς μεγάλας μεταοικήσεις τῶν λαῶν πᾶσαι αἱ εἰσβολαὶ ἐγένοντο ἐκ βορρᾶ πρὸς μεσημβρίαν· καὶ ἐάν ποτε κατακτητῆς τις ἐπειράθῃ νὰ μεταφέρῃ τοὺς στρατοὺς αὐτοῦ ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον, ἐναντίον δηλ. τοῦ φυσικοῦ τῶν γενῶν ρεύματος, πάντοτε οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ ἀπέβησαν μάταιοι, οἱ δὲ στρατοὶ αὐτοῦ ἤχθησαν εἰς βεβαίαν καταστροφὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον· οὕτως ἡ φύσις καταβάλλει πάντα, ὅστις ἐναντίον τῶν νόμων αὐτῆς διανοεῖται καὶ ἐνεργεῖ.

ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΠΕΡΙ ΒΕΛΤΙΟΝΟΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

(Συνέχεια 78. σελ. 90.)

Ἐνθα τοιαῦται ἰδέαι ἐπικρατοῦσιν ἐν τῷ οἴκῳ, ἐκεῖ ὁ οἰκογενειακὸς βίος δὲν εἶνε μὲναρχία ἀλλ' ἀναρχία· ἐκεῖ διευθύνουσιν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ ὄχι ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἀμαρτίας· ἐκεῖ οὐδεμία εἰρήνη καὶ εὐλογία κατοικεῖ, ἐκεῖ ὑπάρχει ἀθλιότης καὶ κατάρτα· ἀμφοτέρα ταῦτα πολὺ συχνότερα ὑπὸ τὸ στίλβον περικάλυμμα τῆς οὕτω λεγομένης λεπτῆς καὶ ἐπιμεμελημένης κοινωνικῆς μορφώσεως.—Ἐν τούτοις, ὑπέλαβον ἐγώ, ψέγουσι τὸ σχολεῖον διὰ τὴν ἐκ τῶν οἰκιακῶν τούτων ἐλαττωμάτων διαφθορὰν τῆς κοινωνίας. Ἐνῶ ἐν αὐτῷ τῷ οἴκῳ, ἔνθα ὁ παῖς λαμβάνει τὴν πρώτην μόρφωσιν, ἡ θρησκεία καὶ ἡ μετὰ ταύτης χρηστοθήεια καὶ κοσμιότης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπαρχαιοῦνται, ἐνῶ διὰ τῶν μοχθηρῶν ἀνθρώπων οἱ χρόνοι καθίστανται μοχθηρότεροι· ἐν τούτοις πᾶσαν τὴν αἰτίαν, τοῦλάχιστον τὴν κυριωτάτην αἰτίαν τοῦ λυπηροῦ τούτου φαινομένου, ἀποδίδει ὁ κόσμος εἰς τὸ σχολεῖον. Οἱ ἰατροὶ κατηγοροῦσιν αὐτὸ διὰ τὴν ἀναπηρίαν τῶν παίδων, οἱ δικασταὶ διὰ τὸν διεφθαρμένον χαρακτῆρα τοῦ κακούργου, οἱ ἱερεῖς διὰ τὴν ἔλλειψιν θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἐν τῷ λαῷ, οἱ πολιτικοὶ διὰ τὰς συμβαινούσας στάσεις.—Ὁρθῶς ἐν μέρει καὶ δικαίως, μοὶ ἀπήνησε μειδιῶν ὁ γέρον. Τρόντι ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ σχολεῖον δὲν εἶναι ἄνευ εὐθύνης. Τὸ σχολεῖον δὲν πρέπει νὰ ἴσταται ἐπὶ τοῦ ἀπομε-

μονώμενου αὐτοῦ βάρους ἐν ὑπερφηφαιείᾳ ἢ καὶ ἀλαζονείᾳ· ὀφείλει γὰρ ἐννοήσῃ, ὅτι ὁ οἰκιακὸς καὶ δημόσιος βίος εἶναι οἱ κυριώτεροι παράγοντες τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ, μεθ' ὧν πρέπει ἐξάπαντος νὰ ἔλθῃ εἰς ὀργανικὴν συνάφειαν· ὀφείλει ὅθεν ὁ διδάσκαλος νὰ κερδίσῃ μὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν βῆθον τοῦ δημοσίου βίου, νὰ τηρῇ δὲ εἰς ἐνδελεχῆ σχέσιν σχολεῖον καὶ οἰκίαν, δι' ἐπισκέψεων ἐν τοῖς οἴκοις τῶν μαθητῶν, διὰ συναθροίσεως τῶν γονέων καὶ διὰ πολλαπλῆς συνεννοήσεως μετ' αὐτῶν.—Καὶ ὅταν οἱ γονεῖς εἴτε διὰ τὴν ἀγροικίαν αὐτῶν εἴτε διὰ τὴν ἐν γένει ἀδικαφορίαν δυσχερῆ καθιστῶσι τὴν συνεννόησιν ταύτην; ἠρώτησα ἐγώ.—Ὁ φρόνιμος διδάσκαλος, μοὶ ἀπήντησεν, ἔχει τότε νὰ ζητήσῃ τὴν συμμαχίαν τῶν παιδῶν· κερδίζων ὑπὲρ ἑαυτοῦ τούτους, δύναται τὰ μάλιστα νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῶν γονέων. Ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ διὰ τῆς ἀγάπης δύναται νὰ κατορθώσῃ πράγματα ἔκτακτα. Ἐν συνόψει ἡ ἀμέλεια τῆς πατρικῆς οἰκίας οὐδόλως πρέπει νὰ ᾔηται ἀναπαυτικὸν προσκεφάλαιον διὰ τὴν συνείδησιν τοῦ διδασκάλου, ἀλλ' ὅσω περισσότερο ἡ οἰκία παραμελεῖ, τόσω περισσότερο ὀφείλει νὰ πράττῃ τὸ σχολεῖον· ὅσω μείζων εἶναι ἡ ἀγνοία ἢ ἡ ἡμαρτημένη ἰδέα τῶν γονέων, τοσοῦτω πλεῖον ὀφείλει ὁ διδάσκαλος νὰ ἐρχεται εἰς σύσκεψιν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐκάτερα ταῦτα νὰ ἐξουδετεροῖ.—Καλὰ καὶ δίκαια ταῦτα, εἶπον πάλιν ἐγώ, ἀλλ' ἄς ἔλθωμεν τέλος εἰς τὸ σχολεῖον. Διὰ τίνων ἄρα γε μέσων νομίζετε, ὅτι διεγείρεται ἐν αὐτῷ καὶ τρέφεται τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα τῶν παιδῶν;—Τρία τινὰ συμβάλλουσιν ἐνταῦθα, μοὶ ἀπήντησε· τὸ εὐγενὲς παράδειγμα τοῦ διδασκάλου, ἡ σεμνὴ ἐν τῷ σχολείῳ τάξις καὶ ἀναστροφή, καὶ ἡ πλήρης ζωῆς διδασκαλία. Καὶ πρῶτον τὸ εὐγενὲς παράδειγμα τοῦ διδασκάλου εἶναι τὸ σπουδαιότατον καὶ τελεσφορώτατον μέσον πρὸς τὴν θρησκευτικὴν διάπλασιν τοῦ παιδὸς ἐν τῷ σχολείῳ. Καθὼς οἱ μεγάλοι στρατηγοὶ τὴν ἀνδρείαν, πειθαρχίαν καὶ καρτερίαν διεγείρουσιν ἐν τῷ στρα-

τῶ αὐτῶν, ὑπόδειγμα ἀγαθὸν τῶν ἀρετῶν τούτων αὐτοὶ ἑαυτοὺς προβάλλοντες, οὕτω διαπράττουσι καὶ οἱ διδάσκαλοι τὰ μέγιστα ὄχι δι' ἐκείνου, ὅπερ λέγουσιν, ἀλλὰ δι' ἐκείνου, ὅπερ εἰσί. Τὸ παιδίον θεωρεῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν διδάσκαλον ὡς τὸ σύνολον καὶ τὸ ἰδεῶδες πάσης σοφίας καὶ χρηστότητος. Ὅ,τι λέγει ἐκεῖνος εἶναι ἀληθές, ὅ,τι πράττει δίκαιον, ὅ,τι προστάττει καλόν. Διὰ τὸν πλῆθος ἀληθῶς ὁ διδάσκαλος εἶνε ἢ προσωποποιήσις τῆς ἠρησκείας. Ὅταν ἐκεῖνος ὁμιλῇ, ὁ παῖς γίνεται ὄλος ὦτα καὶ ὀφθαλμοί· πράττων τὰ πάντα κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ, ἐπιναλαμβάνων συνεχῶς τοὺς λόγους αὐτοῦ, μιμούμενος τὴν στάσιν, τὰς κινήσεις καὶ αὐτοὺς τοὺς μορφασμοὺς τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ποικίλως διατιθέμενος ὑπὸ πάντων τούτων, ἄνευ περαιτέρω σκέψεως ἀναλαμβάνει τὴν ὅλην ψυχικὴν διάθεσιν καὶ ἀξίαν τοῦ διδασκάλου. Ὡς ἐκ τούτου καθήκον ἔχει ὁ διδάσκαλος ἐν τῷ ἐξωτερικῷ αὐτοῦ νὰ ἀποφεύγῃ πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ ἀφαιρέσῃ τὴν πίστιν τοῦ παιδὸς εἰς τὸ ἰδεῶδες αὐτοῦ. Πολλῶν δὲ μᾶλλον εἶναι καθήκον του τὸ ἐσωτερικόν του νὰ προφυλάττῃ ἀπὸ ἀκαθάρτων ἐπιρροϊῶν, νὰ γυμνάξῃ ἑαυτὸν εἰς τὰς μεγίστας τῶν ἀρετῶν, καὶ δὴ εἰς τὴν συγκράτησιν ἑαυτοῦ, καὶ διὰ τοῦ συνόλου τῶν πράξεων καὶ λόγων του ἐν τε τῷ σχολείῳ καὶ ἐκτός αὐτοῦ νὰ ἀποκτᾷ καὶ διατηρῇ τὸ ἀξίωμα ἐκεῖνο, ὅπερ ὡς σιωπηλῆ καὶ γλυκεῖά τις δύναμις κυριεύει τὰς ψυχὰς, ἔλκει πρὸς ἑαυτὸ τὰ πνεύματα καὶ διεγείρει τὴν τάσιν πρὸς ἀπομίμησιν. Τοιοῦτον εὐγενὲς παράδειγμα δύναται ἐλευθέρως ἐκεῖνος μόνον ὁ διδάσκαλος νὰ καταστῇ, ὅστις ἔχει τὴν ἠρησκείαν ἐν ἑαυτῷ. Ὅ,τι τις δὲν ἔχει, τοῦτο οὐδὲ νὰ δώσῃ δύναται. Ἐφόσον εἶναι ἀδύνατον ἐπὶ τῆς διανοίας νὰ ἐπενεργῇ τις ἄνευ διανοίας, χαρακτῆρα νὰ μορφώσῃ ἄνευ χαρακτῆρος, ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι ἐπίσης ἀδύνατον ἐπὶ τῆς καρδίας νὰ ἐπενεργῇ ἄνευ καρδίας. Ὅ τῆς ἰχνογραφίας διδάσκαλος ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ νὰ ἰχνογραφῇ, ὁ τῆς ἀριθμητικῆς

νά ἀριθμῆ, ὁ τῆς θρησκείας διδάσκαλος ὀφείλει θρησκευτικὸν βίον νά ἄγῃ.— Ἀλλὰ νομίζω, διέκοψα αὐτὸν λέγων, νομίζω ἅπαντες οἱ διδάσκαλοι ἢ εἶναι ἀληθῶς τοιοῦτοι, ἢ τοῦλάχιστον προσπαθοῦσι νά φαίνωνται τοιοῦτοι πρὸ τῶν μαθητῶν αὐτῶν.— Ὁ γέρον ἐκίνησε τότε λυπηρῶς τὴν κεφαλὴν του, καὶ μετὰ μικρὰν σιωπὴν προσέθηκε: Δὲν ἀρκεῖ, ἀγαπητὲ Καλλίμαχε, νά θέλῃ μόνον ὁ διδάσκαλος νά παρέχῃ εἰς τοὺς ποῖδας καλὸν παράδειγμα, ὀφείλει νά εἶναι ἠναγκασμένος πραγματικῶς νά παρέχῃ αὐτὸ εἰς αὐτούς. Ἐνθα ὁ διδάσκαλος ψευδῶς προσποιεῖται ἐνώπιον τῶν παιδῶν θρησκεῖν, ἦν ἥκιστα ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ οὐτοῦ, ἐκεῖ τὸ πᾶν κακῶς διατίθεται. Δεινὸν εἶναι περὶ πίστεως νά λέγη τις, μὴ ἔχων πίστιν, καὶ νά θέλῃ τὴν ἀθανασίαν νά ἀποδείξῃ, μὴ πιστεύων εἰς αὐτήν, ἄλλ' ἔτι δεινότερον νά ὀμιλῇ περὶ εὐποίας μὲ καρδίαν ἀνοικτίρμονα, περὶ εἰρηνοποιίας μὲ φιλόνοιον χαρακτῆρα, περὶ ταπεινοφροσύνης μὲ ὑπερηφάνειαν, περὶ ἀγάπης φίλαυτος ὢν. Ὁ τοιοῦτος λόγος εἶναι ἀκριβῶς δηλητήριον διὰ τοὺς παῖδας, καθιστᾷ αὐτοὺς ὄχι ἁγίους, ἀλλὰ κατὰ τὸ φαινόμενον ἁγίους, ὄχι εὐσεβεῖς ἀλλὰ προσποιουμένους εὐσέβειαν, τοὺς καθιστᾷ ὑποκριτὰς, ψεύστας, ἀπατεῶνας. Οἱ παῖδες ἔχουσι διὰ τὴν ἀληθῆσαν ἢ τὸ ψεῦδος τοῦ διδασκάλου ἱκανῶς λεπτὸν αἶσθημα· ἄς μὴ δίδῃ ὅθεν οὗτος λαβὴν, ὥστε νά φαίνεται τι, ὅπερ πραγματικῶς δὲν εἶναι. Ὅχι τὸ διὰ τῆς διδασκαλίας ὑποδεικνύειν, ἀλλὰ τὸ διὰ τοῦ βίου ὑποδεικνύειν εἶναι τὸ κράτιστον.— Καὶ ὁποῖά τινα ἄρά γε δυνατόν νά ἦναι τὰ ἀσφαλῆ τεκμήρια τοῦ ὅτι πληροῦται ἡ ἀπαίτησις αὐτῆ; ἠρώτησα ἐγώ· ὅτι δηλαδὴ ὁ διδάσκαλος ἀληθῶς καθίσταται ἀγαθὸν παράδειγμα εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν παῖδας;— Καὶ τούτου, ὅπερ ἐρωτᾷς, μοὶ ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, καὶ τῆς ἐν γένει καλῶς διεξαγομένης θρησκευτικῆς διδασκαλίας ἀλάνθαστον γνωρισμᾶ εἶναι τὸ καλόλου ἦθος τῶν μαθητῶν, ἢ ἐν τῷ σχολείῳ ἀναστροφή αὐτῶν. Ἐπὶ τῷ ἢ σεμνῇ ἐν τῷ σχολείῳ τάξις,

ἡ ἔμψρων σιωπὴ καὶ σύντονος προσοχὴ τῶν παιδῶν, ἡ δραστικὴ ἐπιμέλεια, ἡ πρόθυμος ὑπακοή, ἡ φιλόφρων αἰδώς, τὸ πανταχοῦ ἐπιλάμπον αἶσθημα τῆς φιλοτιμίας καὶ εὐσεβείας, ἡ αὐστηρὰ ἀποχὴ ἀπὸ σφαλμάτων, ἅτινα φαίνονται μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ παιδικά, ἀποβαίνουσιν ὅμως ἄργότερα ἀφορμαὶ σπουδαιοτάτων κοινωνικῶν κακιῶν, ταῦτα πάντα εἶναι οἱ καρποί, οὓς ὀφείλει νὰ φέρῃ ἡ Χριστιανικὴ Ὁρησκευτικὴ διδασκαλία, ἐπομένως καὶ τρανὰ σημεῖα τοῦ ὅτι καλῶς ἐκτελεῖται αὕτη. Ἄλλ' αὐτὰ ταῦτα, ἀγαπητὲ Καλλιμάχε, ἐξηκολούθησε λέγων, ἡ μᾶλλον ἡ ἐπὶ τούτων ἄσκησις ἀποβαίνει συγχρόνως τὸ δεύτερον ἐλατήριον τῆς διεγέρσεως καὶ ἐνισχύσεως τοῦ Ὁρησκευτικοῦ αἰσθήματος· εἶναι ἄρα ταῦτα καὶ ἀποτελέσματα τῆς χρηστῆς διδασκαλίας καὶ μέσα πρὸς αὐτὴν ταύτην.—Καθὼς ἤθελεν εἰπῆ τις ἐν παρομοίῳ, ὑπέλαβον ἐγώ, ὅτι ἡ θερμότης τοῦ αἰδήρου, τοῦ ἰσταμένου ἀντικρὺ τῆς πυρᾶς, εἶναι μὲν ἀποτελεσμαξ ἕνης ἐπενεργείας, ἀλλὰ καὶ αὕτη δι' ἑαυτῆς ἀντανάκλωμένη καὶ διαδιδόμενη εἰς τὰ πέριξ θερμαίνει αὐτά.—Λίαν πρόσφορος καὶ ἀγαθὴ, μοι εἶπεν, ἡ παρομοίωσις. Τφόντι ἡ ἐνδελεχὴς ἄσκησις τῶν παιδικῶν τούτων ἀρετῶν εἶναι ἰκανῶς προαγωγικὸν καὶ σπουδαιότατον διὰ τοὺς παῖδας, καὶ προαλείφει αὐτοὺς εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν μεγαλητέρων καὶ σπουδαιότερων ἀρετῶν ἐν τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ· Ὁρησκευτικὴ διδασκαλία ἄνευ Ὁρησκευτικῆς ἀσκήσεως εἶναι ἀλλόκοτόν τι· εἶναι ὡς ἐὰν ἤθελέ τις διὰ μόνης τῆς διδασκαλίας νὰ μορφώσῃ τινὰ εἰς τὸ παίζειν τὸ κλειδοκύμβαλον ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπ' αὐτοῦ ἀσκήσεως. Ἐνθα ἡ ἄσκησις ἐν τῇ εὐσεβείᾳ, κοσμιότητι καὶ τῇ καθόλου ἀρετῇ ἐλλείπει, ἐνθα οἱ παῖδες δὲν συνηθίζονται διὰ σπουδαίας τινὸς ἐν τῷ σχολείῳ ἀγωγῆς νὰ ζῶσι καὶ ἐνεργῶσι συμμέτρως τοῖς διδασκάλοις τῆς Ὁρησκείας, ἐνθα τὸ σύνολον τῆς ἀγωγῆς ταύτης δὲν εἶναι ὁ ἀρμόδιος τύπος τοῦ Ὁρησκευτικοῦ βίου, ἐκεῖ ἅπαντα ἡ διδασκαλία εἶναι ἀνωφελής. Ἦξει

παραδόξως, ἀλλ' εἶναι τι ἀληθές τὸ λόγιον τοῦ Th. Weber.
 »Προτιμότερα ζωὴ ἄνευ χριστιανισμοῦ, ἢ χριστιανισμὸς
 ἄνευ ζωῆς». —

Ἰπὸ δὲ τὴν τρίτην ἀπαίτησιν, ἀγαθὲ μοι γέρον, τὸν ἠ-
 ρώτησά πάλιν, τὴν πλήρη ζωῆς διδασκαλίαν, ὡς ἔλεγες,
 ὅποιά τινα πρέπει νὰ ἐννοήσωμεν, καὶ πῶς δι' αὐτῆς διεγεί-
 ρεται καὶ ἐνισχύεται τὸ ὀρησκευτικὸν τῶν παιδῶν αἴσθημα;
 — Σοφὸς τις Γερμανός, μοὶ ἀπήντησε, τὸ ἐξῆς λέγει ἐπὶ
 τῆς περιστάσεως ταύτης « Ἐκεῖνο, ὅπερ ἐν τῷ βίῳ ὀφείλει
 νὰ ᾖ ζωηρότατον καὶ τὴν δρασκευτικὴν ζωὴν παρέχον,
 πρέπει ἐξ ἀρχῆς νὰ μεταδίδεται ὄχι ὡς νεκρὸν τι». Καὶ τί
 ἄλλο ἀποβαίνει ἡμῖν ἐν τῷ ταλαιπώρῳ τούτῳ βίῳ πηγὴ
 λογικῶς ἐνεργοῦ ζωῆς καὶ ἐνδελεχοῦς εὐδαιμονίας ἢ ἡ
 ὀρησκεία; Ἡ ὀρησκεία ἄρα πλήρη ζωῆς ὑπάρχουσα ἐν τῇ
 καρδίᾳ τοῦ διδασκάλου ὀφείλει ζωηρῶς νὰ μεταδίδηται δι'
 αὐτοῦ εἰς τοὺς παῖδας. Καὶ ἐνταῦθα πάλιν τὸ πνεῦμα τοῦ
 διδασκάλου εἶναι τὸ ζωοποιοῦν πνεῦμα, τὸ ὅποσον δὲν δύ-
 νηται νὰ ἀντικατασταθῇ ὄχι μόνον διὰ σοφιστικῶν τεχνα-
 σμάτων, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῆς τῆς μεγίστης πολυμαθείας. —

Πῶς, τὸν διέκοψα τότε μετ' ἀπορίας, ἡ πολυμαθεῖα τοῦ
 διδασκάλου δὲν συμβάλλει ἢ μᾶλλον δὲν προαπαιτεῖται εἰς
 τὴν πλήρη ζωῆς διδασκαλίαν τοῦ ὀρησκευτικοῦ μαθήμα-
 τος; — Εἶναι ἀληθές, μοὶ ἀπήντησεν, ὅτι πρώτη ἀνάγκη
 ἐνταῦθα παρίσταται ὁ ὀρησκευτικὸς διδάσκαλος νὰ ἔχῃ ἀ-
 ποκτήσῃ ἐν γένει μὲν καθαρὰν τινα καὶ ἀκριβῆ γνῶσιν ἀ-
 πάσης τῆς Ἱστορίας τῆς ἀποκαλύψεως, ἰδίᾳ δὲ βαθυτάτην
 κατανόησιν τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ἐξ ἧς νὰ δύναται νὰ διορᾷ
 τὴν ποικίλην συνεξάρτησιν καὶ συμφωνίαν τῶν διαφόρων
 αὐτῆς μερῶν, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ διὰ τῶν γενικῶν αὐτοῦ μελε-
 τῶν πρόχειρα ἐπιχειρήματα καὶ παραδείγματα ἐξ ὄλων τῶν
 ἄλλων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν γνῶσεων· καθόσον ὁ-
 μως ἡ διδασκαλία πρόκειται νὰ γείνη πρὸς παῖδας, συγ-
 χρόνως ἀπαιτοῦνται καὶ ἄλλα τινὰ ἀκριβῶς τοσοῦτον συμ+

βάλλοντα εἰς τὸν σκοπὸν, ὅσον καὶ τὸ πρῶτον.—Τὰ ποῖα ἠρώτησα ἐγώ;—Ἀπαιτεῖται τὰ μάλιστα πρῶτον ἡ στάσις τοῦ διδασκάλου ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ μαθήματος νὰ ᾖ σπουδαῖά τις, ἡσυχος καὶ ἀξιωματικὴ, συγχρόνως ὁμως καὶ φιλοφρονητικὴ καὶ γλυκεῖα, ἐν δὲ τῇ ἐνδυμασίᾳ καὶ ἐν τοῖς τρόποις αὐτοῦ, νὰ ἀποφεύγῃ ἐπιμελῶς πᾶν τὸ βράθυμον καὶ ἀτοπον. Ἀπαιτεῖται δεύτερον ἡ γλῶσσα τοῦ διδασκάλου νὰ ᾖ γραμματικῶς ὀρθή, εὐγενής, καθαρὰ, οὐχὶ πολλὰ ὑψηλή, καὶ ὀρθῶς διηρθρωμένη. Ἀπαιτεῖται τρίτον νὰ ἔχη ὁ διδάσκαλος τὴν ἀναγκαίαν ἐπιτηδειότητα καὶ ἀσκησιν, ὥστε τὴν ἐνώπιον αὐτοῦ ὕλην κατ' ὀρθὴν μέθοδον νὰ διατάσῃ καὶ διὰ τῆς μεθόδου τοῦ ταύτης ἀπάσας τὰς τοῦ παιδὸς πνευματικὰς δυνάμεις ἁρμονικῶς νὰ προάγῃ, νὰ ἀποφεύγῃ προαγωγὴν τῆς μιᾶς πνευματικῆς δυνάμεως ὑπὲρ τὰς ἄλλας, πρὸ πάντων δὲ τὸ αὐτενεργὸν τοῦ παιδὸς κατ' ὀρθὸν καὶ εὐτυχῆ τρόπον νὰ διεγείρῃ καὶ ἐνισχύῃ. Ἄλλ' ὅλα ταῦτα, ἐξηκολούθησε λέγων μετὰ τινος σεμνότητος ὁ γέρον, ὅλα ταῦτα εἶναι ἀπαιτήσεις, αἵτινες τότε μόνον συμβάλλουσιν εἰς τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν παιδῶν, ὅταν ὁ διδάσκαλος ἐμψυχούται καὶ διακατέχεται ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθοῦς εὐαγγελικῆς ἐλευθερίας καὶ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ὑγιῶν παιδαγωγικῶν ἀρχῶν. Ὀφείλει ἄρα κατὰ ταῦτα ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία πρῶτον νὰ ᾖ χριστιανικὴ καὶ εὐαγγελικὴ, δεύτερον νὰ τελεῖται κατὰ τοὺς παιδαγωγικοὺς νόμους.—Ταῦτα εἰπὼν καὶ ἐπερείσας τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον καὶ τὴν βράχιν ἐπὶ πενιχροῦ προσκεφαλαίου ἀνεπαύετο.

Σιγῇ θρησκευτικῇ ἐπεκράτησεν ἐπὶ τινος στιγμᾶς ἐν τῇ δωματίῳ. Οἱ λόγοι τοῦ γέροντος ἤχουν ἔναυλοι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν, ἡ ψυχὴ ἐμελέτα αὐτούς, τὰ δὲ βλέμματα ὄλων προσηλοῦντο ἐπὶ τὸ ὠχρολευκὸν πρόσωπον τοῦ Λευίτου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου θεοὶα τις αἴγλη ἐπεφαίνετο. Τέλος πρῶτος ἐγὼ λύσας τὴν σιωπὴν, θέλετε βεβαίως, εἶπον, σεβαστὲ ἡμῖν

γέρον, θέλετε λάβη τὴν καλωσύνην τοῦ νὰ ἐξηγήση-
 τε καὶ ἀναπτύξητε εἰς ἡμᾶς καὶ τοὺς δύο τούτους ὄρους,
 ὑφ' οὓς τελευταῖον εἶπετε, ὅτι ὀφείλει νὰ γίνηται ἡ ὀρησκευ-
 τικὴ διδασκαλία.—Εὐχαρίστως, μὲ ἀπήντησεν ὀρθῶν τὸ
 γηραιὸν αὐτοῦ στῆθος καὶ τὴν κεφαλὴν.—Πᾶσαι αἱ ὀρη-
 σκεῖαι ἔχουσι γενικὰς τινὰς ἠθικὰς ἀρχὰς συμφωνούσας
 πρὸς ἀλλήλας καὶ καταλλήλους πρὸς διεγερσιν εὐσεβῶν
 αἰσθημάτων, ἐνίσχυσιν ὀρθῶν διανοημάτων καὶ ἐπιδιώξιν
 αὐστηρῶς ἠθικοῦ βίου· ἀλλὰ παρ' ἡμῖν ὁ βίος οὗτος ὀφεί-
 λει κατ' ἰδιόζοντά τινα τρόπον νὰ διαπνέεται ὑπὸ τοῦ Χρι-
 στιανικοῦ πνεύματος, καὶ νὰ θεμελιούται ἐπὶ τῆς Χριστια-
 νικῆς πίστεως. Πρέπει κατὰ ταῦτα νὰ διεγείρεται ἐν τοῖς
 παισὶν ἡ συνείδησις τοῦ ἐναμαρτήτου αὐτῶν, καὶ διότι
 ὑπόκεινται εἰς ἁμαρτίας τῆς ἀνάγκης τῆς ἀπολυτρώσεως;
 πρέπει νὰ πληροῦται ἡ καρδία αὐτῶν ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς
 χάριτος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀγάπη
 τοῦ Χριστοῦ δεόν νὰ ριζωθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν παιδῶν οὐ-
 τως, ὥστε πᾶν τὸ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἢ ἐκ τοῦ πνεύ-
 ματος τῶν λόγων αὐτοῦ ἐκπηγάζον νὰ γίνεται ἀμέσως ἀ-
 σπαστὸν ὑπ' αὐτῶν, καὶ αὐτὸ μόνον ἀσπαστόν· ἡ χριστια-
 νικὴ σεμνότης, τὸ εὐσεβὲς ἦθος, ὁ ἅγιος ἔρωσ, ἡ πραότης,
 ἡ ταπεινότης, εὐσπλαγχνία, ὑπομονή, καρτερία, ἀλήθεια
 καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταὶ νὰ κατανοῶνται διὰ τῆς διανοίας αὐ-
 τῶν, νὰ ἐμβάλλωνται ἐν τῇ καρδίᾳ των, καὶ εἰς ἐνδελεχῆ
 ἀσκήσιν νὰ προβάλλωνται. Ἐκ τούτου προέρχεται καὶ ἕτε-
 ρόν τι, ὅτι τὸ δημοτικὸν σχολεῖον ὀφείλει νὰ περιορίζεται
 εἰς τὸ καθαρῶς ἠθικὸν τῆς ὀρησκείας, καὶ πᾶν μεταφυσικὸν
 καὶ δογματικὸν νὰ ἐπαφίνωμεν εἰς τοὺς θεολόγους, καὶ εἰς
 τὰς μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰς καὶ συζητήσεις. Ἡ ὀρησκεία
 δὲν εἶναι θεολογία, καὶ ἡ θεολογία δὲν εἶναι ὀρησκεία. Οἱ
 παῖδες ὀφείλουσι μόνον τοὺς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἀφελεῖς εὐ-
 κρινεῖς καὶ ἀναζωωτικοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ ἐνστερνιζό-
 μενοι τῆν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἐπιλάμπουσαν ἐλευθερίαν εἰ-

ρήνην καὶ εὐδαιμονίαν νὰ ἀναπνέωσιν· οὐδὲν πρὸς αὐτοὺς τὸ φιλοσοφικὸν σκοτεινὸν καὶ σκυθρωπὸν δόγμα, τὸ ἀποτελεσματικὸν τοῦτο ἀνθρωπίνων συζητήσεων καὶ ἐρίδων. Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸν δεῦτερον ὅρον, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία ὀφείλει νὰ γίνεται παιδαγωγικῶς. Ἡ ἀπαιτήσις αὕτη ἀναφέρεται ὄχι μόνον εἰς τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὕλης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ εἶδος ἢ τὴν μέθοδον, καθ' ἣν ἡ μετάδοσις τῆς ὕλης κανονίζεται. Γενικῶς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ θρησκευτικὴ διδασκαλία τότε ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς παιδαγωγικὰς ἀπαιτήσεις, ὅταν μεταδίδεται κατὰ βαθμολογικὴν τινὰ σειρὰν διδαγμάτων, συμμέτρως τῇ ἐκάστοτε ἀναπτύξει τῶν παιδῶν· τὸ δὲ μέτρον τοῦτο δὲν κανονίζεται κατὰ ὠρισμένον τι δόγμα, ἢ θεολογικὸν τι σύστημα, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς διδασκαλίας λαμβάνεται ἐξ αὐτῆς τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ παιδός. Καὶ πρῶτον μὲν δὲν ὀφείλομεν νὰ προσφέρωμεν εἰς τὸν παῖδα οὔτε λίαν ὀλίγην, οὔτε λίαν πολλὴν ὕλην. Τὸ λίαν ὀλίγον πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν, διότι ἄλλως αἰ ἐν τῷ παιδίῳ θρησκευτικαὶ ἀφορμαὶ ἐλαττοῦνται, τὸ ἐν αὐτῷ θρησκευτικὸν αἶσθημα μαραίνεται. Ἐτι βλαβερώτερον τοῦ λίαν ὀλίγου εἶναι τὸ λίαν πολὺ, διότι τότε ἐκεῖνο, ὅπερ εἰς τοὺς παῖδας ὀφείλει νὰ ἦναι τὸ ὕψιστον καὶ ἀγαπητότατον, φέρει ἐν αὐτοῖς κόρον καὶ ἀηδίαν. Δεύτερον ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὕλης πρέπει νὰ προβαίνωμεν ἐκ τῶν εὐκολωτέρων εἰς τὰ δυσκολώτερα, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐκ τῶν παιδικωτέρων εἰς τὰ ἀνδρικώτερα ἐκ τῶν ἐποπτευτῶν εἰς τὰ νοητά. Ἡ παιδαγωγικῶς γενομένη θρησκευτικὴ διδασκαλία δὲν ἀρχίζει διὰ τοῦ Πάτερ ἡμῶν, οὔτε διὰ τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, οὔτε διὰ τῆς κατηχήσεως καὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ τὴν πνευματικὴν τροφήν προσφέρει ἐν πρώτοις κατὰ τὸν εὐπεπτότερον τρόπον, προτιμᾷ δηλαδή πρὸς τοῦτο ὡς εἶδος τῆς πρώτης θρησκευτικῆς μεταδόσεως τὴν ἱστορικὴν πηράστασιν. Ἐν τῇ Ἱστορίᾳ

ἀντιπαρίσταται εἰς τὸν παῖδα ἀμέσως καὶ ἐγγύθεν αὐτὸς ὁ βίος, καὶ νοηταὶ καὶ ἀφηρημέναι ἀλήθειαι φαίνονται εἰς αὐτὸν αἰσθηταὶ καὶ συγκεκριμένα. Μόνον ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ βαθμίδι δύναται τις νὰ κάμῃ λόγον περὶ συστηματικῆς ὀρησκευτικῆς διδασκαλίας· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ ὀρησκευτικὴ διδασκαλία ὀφείλει νὰ θεμελιῶται ὄχι ἐπὶ θεολογικοῦ βιβλίου, ἐπὶ τῆς κατηγήσεως, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς βίβλου τῆς ὀρησκείας, ἐπὶ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἣτις λέγει εἰς ἡμᾶς ἄνευ θεολογικῶν καὶ δογματικῶν σκέψεων, τί εἶναι Θεός, τί εἶναι ἄνθρωπος, ἐν ποίᾳ σχέσει ἴσταται ὁ θεὸς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸν θεόν.—Καὶ ταῦτα μὲν, εἶπον ἐγὼ, ἔσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῆς ὕλης, ὁ δὲ τρόπος τῆς μεταδόσεως αὐτῆς, ἡ μέθοδος, ὁποῖα τις ὀφείλει νὰ εἶναι.—Ἡ μέθοδος, ὑπέλαβεν, ὀφείλει νὰ ᾔηται φυσικὴ τις, νὰ πληροῖ δὲ τὰς ἐξῆς δύο ἀπαιτήσεις· α'. νὰ ᾔη ἐποπτευτικὴ καὶ σαφὴς β'. ἐποικοδομητικὴ καὶ ἀναπτύσσουσα. Ἡ ἐποπτευτικότης τῆς ὀρησκευτικῆς διδασκαλίας δὲν συνίσταται εἰς τὴν παρουσίᾳσιν αἰσθητῶν ἐποπτευτικῶν μέσων εἰς τὸν ἐξωτερικὸν ὀφθαλμὸν τοῦ παιδὸς (εἰκότων ἱερᾶς Ἱστορίας κτλ.), ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ νὰ ἐξεγείρῃ τις καὶ καλῆ εἰς βοήθειαν τὰς ἐσωτερικὰς ὀρησκευτικὰς ἐποπτείας τοῦ παιδὸς, δηλ. τὰ ἐν αὐτῷ ἤδη ὑπάρχοντα ὀρησκευτικὰ αἰσθήματα, καὶ ὀρησκευτικὰς τάσεις νὰ διεγείρῃ, νὰ φωτίζῃ καὶ ἐνισχύῃ, τὸ ἄνευ συνειδήσεως αἰσθημα νὰ φέρῃ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ νὰ ἀναπλάττῃ, ἢ τὰ μὴ ὑπάρχοντα νὰ προσπορίζῃ καὶ νὰ παράγῃ. Ἡ ἐποπτευτικότης αὕτη ἐν μέρει ἐπιτυγχάνεται, ὅταν τις παραδείγματα ὀρησκευτικοῦ βίου παρουσιάσῃ λίαν ζωηρὰ πρὸ τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς, ἐν εἶδει ἱστορημάτων, βαθύτατα χαρακτηρίζων τὰ ἀναφερόμενα πρόσωπα καὶ πράγματα, καὶ ἰσχυρῶς ἐρεθίζων τὴν φαντασίαν τοῦ παιδὸς, ὥστε αὐτὸς νὰ βλέπῃ συγχρόνως διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀφθαλμοῦ,

ἔ,τι ἀκούει διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὠτός. Ἐκτός δὲ τῶν ὀρησκευτικῶν τούτων ἱστορημάτων συμβάλλουσιν ἐνταῦθα καὶ πλήρεις προμοιώσεων καὶ εἰκονικῶν παραστάσεων ῥήσεις ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, αἵτινες μάλιστα συνάπτουσι τὸ αἰσθητὸν μετὰ τοῦ νοητοῦ (Παρ. Σολ. 6, 6. Ἱερεμ. 8, 7. Ψαλμ. 1. Ψαλμ. 23. 1—3. Ματθ. 6, 26 κτλ.) Ἐπίσης εὐκόλως κατανοούμενά ὀρησκευτικὰ ἄσματα καὶ παραβολαὶ μάλιστα ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐν τῇ ἐποπτευτικῇ παραστάσει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ πρῶτος τῶν διδασκάλων.

Ἄλλὰ διὰ νὰ φέρῃ ἡ ἐποπτευτικὴ παράστασις τὴν εὐκταίαν εὐλογίαν, ἐξηκολούθησε λέγων, πρέπει νὰ συνοδεύηται μὲ τὴν ἀναγκαίαν σαφήνειαν. Τὴν σαφήνειαν ἐν τῇ ὀρησκευτικῇ διδασκαλίᾳ ἐπιβάλλει αὐτὴ ἡ ἁγία Γραφή, «οὔτω καὶ ἡμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον ἔωτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες». (Κορινθ. Α'. 14, 9.) Ἐπιμελεῖται τῆς σαφηνείας ὁ διδάσκαλος, ἐὰν προφυλάττῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπιπολαιότητος, τῆς ματαιότητος (τῶν ματαίων λόγων) καὶ τῆς ἀλογιστίας, ἣτις ἀγαπᾷ νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὸ πλησιέστατα κείμενον. Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ πλήθους καὶ τῆς συσσωρεύσεως δεδομένων πραγματικῶν γνώσεων, αἵτινες δὲν ἄπτονται τῆς ἐσωτάτης φύσεως τοῦ πράγματος, καὶ οὐδεμίαν ἐπίγνωσιν αὐτοῦ παρέχουσι ἐπίσης ἀπὸ τῆς μηχανικῆς ἀπομνημονευτικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιφορτίσεως τῆς μνήμης δι' ἀκατανοήτων καὶ ἀπέπτων ἐκφράσεων· ἐπίσης ἀπὸ τῆς μονοτόνου καὶ μονοειδοῦς διδασκαλίας, ἀπὸ κενῶν καὶ λῖαν ἀφηρημένων ἐννοιῶν, ἀπὸ πομπωδῶν φράσεων καὶ τῶν τοιούτων. Ἀπ' ἐναντίας τὸ κυριώτατον συμβάλλον πρὸς τὴν σαφήνειαν εἶναι ἐποπτικὴ τις καὶ εἰκονικὴ παράστασις, εἰς τὸν ἐκάστοτε βαθμὸν τῆς μορφώσεως τῶν πλίδων ἀρμύζουσα, τὸ πρᾶγμα ἰσχυρῶς ἐπιδεικνύουσα, ἀλλ' εἰς τύπον ἀπλῶς ἀπέριττον καὶ ἀμαλὸν καὶ

ιδιάζοντα εἰς τὸν τρόπον τῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐποπτείας τοῦ κοινοῦ λαοῦ, καλὴ τόνωσις τῆς γλώσσης, ὀρθὴ διαίρεσις τοῦ λόγου, κοί τις ἀπλῆ, συνεπὴς ἐκ τῶν εὐκόλων εἰς τὰ δύσκολα προβαίνουσα διάταξις τῶν συλλογισμῶν.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ.

ΠΕΡΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.

(Συνέχεια ἴδ. σελ. 129.)

Ἄρτος σίτινος εἶναι ἢ μᾶλλον ἀξιούστατος τροφή τῶν παιδίων ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ ἦναι πολλὰ νωπὸς ἢ πολλὰ ἐξυμωμένος. Τεχνικὰ πέμματα, ἂν καὶ προσφιλῆ εἰς τὰ παιδιά, εἶναι πάντοτε ἐπιβλαβῆ· ἢ δὲ ὑπερβολικῆ χρήσις, τὸ δηλητήριον, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὰ πλεῖστα παιδιά ὠχρὰ καὶ ἀδύνατα. καὶ μάλιστα, ὅταν συνοδεύονται μὲ ἐρεθιστικὰ ποτά. Ὁ πῶραι εἶναι ἐπίσης ἀξιούστατοι, ἂν ἦναι ὠριμοί, καὶ ἂν τηρῆται ἡ ἀναγκαία μετριότης. Αἱ πρώιμοι ὀπῶραι ὠφελούσιν ὀλιγώτερον καὶ ἔπρεπε τοῦλάχιστον νὰ τρώγονται μετὰ τοῦ ἄρτου. Φαγητὰ διὰ γαιομήλων εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐπεπτα, ἀλλὰ συνήθως τρώγουσι ποσόν, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ ἐπεξεργασθῆ ὁ στόμαχος. Καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν δὲ αὐτῶν, ὅταν ἦναι προσδιωρισμένα διὰ παιδιά, πρέπει νὰ καταβάλληται πλειοτέρα ἐπιμέλεια.

Καθὼς δὲ χάριν τῆς ὑγείας πρέπει νὰ γίνηται ἐκλογὴ τῶν φαγητῶν, οὕτω διὰ λόγους ἠθικούς, δὲν πρέπει νὰ ἀ-

ποβάλλη τὸ παιδίον οὐδὲν τῶν παρατιθεμένων βρωμάτων. Νὰ ἐκλέγη ἡ συγχαίνηται φαγητόν τι εἰς τὴν τράπεζαν τὸ παιδίον εἶναι ὁ προάγγελος τῆς λιχνείας μὲ τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς αὐτῆς συνεπειάς. Πρέπει λοιπὸν νὰ προλάβῃ τις τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τοιούτου ἐλαττώματος. Τοῦτο δὲ γίνεται ἀπλούςατα, ἀναποφασιστικῶς δεχθῶμεν, ὅτι τὸ παιδίον δύναται καὶ πρέπει νὰ τρώγῃ ὅλα, ὅσα τῷ προσφέρωσιν οἱ κηδόμενοι αὐτοῦ χωρὶς καμμίαν παρατήρησιν ἢ ἀντιλογία. Ἄν κυρωθῇ τοῦτο ὡς ἀρχή, οἱ δὲ ὁμοτράπεζοι δὲν ὀμιλῶσι πρὸ τοῦ δείπνου ἢ ἐν τῷ δείπνῳ περὶ ἐκλεκτῶν φαγητῶν, ἢ εἰς τὴν φαντασίαν θεμελιωμένη ἀποστροφή πρὸς τινα φαγητὰ καὶ ἢ ζωηρὰ κλίσις πρὸς ἄλλα δὲν θέλει γεννηθῇ ποτὲ οὐδὲ αἰ ἐν τῷ δείπνῳ δυσαρέσκαιαι αἰτινες ταραττοῦσι πολλὰς οικογενείας. Καὶ εἶναι πάντοτε μαρτυρία κατὰ τῆς οικογενείας ὅλης, ὅταν τὰ παιδιά προτιμῶσι πολὺ τινα φαγητὰ ἢ ὀμιλῶσι πολὺ περὶ αὐτῶν. Οὗτοι δὲν ἐσυλλογίσθησαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος «τρώγει διὰ νὰ ζῆ, καὶ δὲν ζῆ διὰ νὰ τρώγῃ».

Ὅσῳ μᾶλλον προβαίη τὸ παιδίον αὐξανόμενον, τοσούτῳ ὀλιγώτερον γίνεται λόγος περὶ ἐκλογῆς φαγητῶν, τοσούτῳ περισσότερον ὅμως περὶ μέτρου καὶ τῆς τηρηθησομένης τάξεως. Τοῦτο καὶ ὡς πρὸς τὸν θηλαμινὸν ἦτο οὐσιῶδες. Ἄλλ' ἦτον ὅλως εἰς τὸν ἐξουσίαν τῆς τροφοῦ τὸ πόσον καὶ πότε πρέπει νὰ τρώγῃ. Ὅσῳ ὅμως ἐλευθερώτερον κινεῖται, μὲ ὅσῳ πλειοτέρους ἀνθρώπους σχετίζεται τὸ παιδίαν, τοσούτῳ δυσκολώτερον ἀποβαίνει νὰ φυλάξῃ τις τὸν τεθέντα κανόνα. Πολλοὶ τῶν ἡλικιωμένων νομίζουσιν, ὅτι δὲν δύναται νὰ σχετισθῶσι μὲ παιδίον τι ἄλλως παρὰ προσφέροντες εἰς αὐτό τι πρὸς ἐδωδὴν. Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν οἶκον δὲ τὰ βρώσιμα εἶναι εἰς τὸ παιδίον εὐπρόσιτα, καὶ οὐδὲ προσέχουσι πολλάκις πότε καὶ πόσον τρώγει τὸ παιδίον. Θεωροῦσι τὸ τρώγειν ὡς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ἐνασχόλησιν. Συνήθως τὰ μεταξὺ λαμβάνουσι τὴν θέσιν τοῦ

κυρίου δείπνου καὶ τὰ παιδιά δὲν δύνανται νὰ φαγῶσι μαγειρευμένα φαγητά, διότι ἐχορτάσθησαν μὲ ἄρτον, ὀπίρας κτλ. ἢ διότι δύνανται ἄλλως κατ' ἀρέσκειαν νὰ χορτασθῶσι. Ἡ ἐκ τούτου βλάβη τῆς ὑγείας καὶ τοῦ ἠθικοῦ εἶναι προφανής, καὶ μόνον ἡ ἀδυναμία τῶν γονέων δύνανται νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Ὁψιαιότερον ἡ εἰκιακὴ αὕτη σιναμωρία παρεκβαίνει εἰς ἐξωτερικὴν. Τὴν θέσιν τῶν φαγητῶν λαμβάνουσι τὰ ποτὰ καὶ τὸ σπέρμα πολλῶν κρυφῶν καὶ φανερῶν ἐλαττωμάτων μεταδίδεται πολλάκις μόνον διὰ τῆς ἀμετρίας καὶ ἀταξίας εἰς τὴν τροφήν κατὰ τὰ ἔτη τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Ἐκ τῶν ποτῶν παρά τὸ γάλα εἶναι μόνον τὸ ὕδωρ ἀξιοσύστατον διὰ τὸ ἀναπτυσσόμενον σῶμα. Εἶναι σωτήριον τὸ νὰ μὴ πίνωσι τὰ παιδιά ἀμέτρως, ἀτάκτως, ἢ ὅταν ᾔηται ἐξημμένα. Ὡς πρὸς τὸ πίνειν λοιπὸν καλὸν εἶναι νὰ συνηθίζωμεν αὐτὰ μικρόθεν εἰς τὸ νὰ κατανικῶσι τὴν στιγμιαίαν ἐπιθυμίαν. Ἄς ἐντυπωθῇ λοιπὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδός, ὅτι πρέπει μὲν νὰ πίνη, ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτον ἀναψυχθῇ ὀλίγον πᾶσαν φοράν, καὶ ὄχι κατ' ἀρέσκειαν ἀλλὰ κατὰ τὴν χρείαν.

Ἐκ τῶν τεχνικῶν ποτῶν πρέπει νὰ πίνωσι μόνον ἐλαφρὰ εἶδη οἴνου, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἰσχυρῶς συγκερασμένα μὲ ὕδωρ. Καλὸν ἦτον ὅμως, ἂν ἡ ἀπόλαυσις τοιούτων ποτῶν δὲν ἐγίνετο ἐξ ἀρχῆς κανῶν, καὶ δὲν ἔκαμναν διάκρισιν ἂν πίνη τις ὕδωρ ἢ οἶνον. Καὶ μικραὶ δὲ καχεξίαι ἐπρεπε μᾶλλον διὰ τῆς νηστείας παρά διὰ τῶν μεθυστικῶν ποτῶν νὰ θεραπεύωνται.

Τὸ αὐτὸ λεκτέον καὶ περὶ τῶν θερμῶν ποτῶν. Κατὰ δυστυχίαν ὁ καφῆς εἰσεχώρησεν ὡς καθημερινὴ τροφή, ἕως καὶ εἰς αὐτὰς τὰς κατωτάτας κλάσεις τῆς κοινωνίας. Διὰ τοῦτο ἡ Παιδαγωγικὴ δὲν ἔχει ν' ἀποτρέψῃ πλέον ἐκ τῆς χρήσεως, ἀλλὰ νὰ περιορίσῃ μόνον τὴν κατάχρησιν.

Ἄς βραδύνωμεν λοιπόν, ὅσον οἶόν τε, τὴν ἀπόλαυσιν ἢ τοῦ-
λάχιστον τὴν συχνὴν αὐτοῦ χρήσιν. Ἄς μεταχειριζώμεθα
δι' αὐτὰ καλῆτερα τὸ γάλα, τὸ ὁποῖον ἀρμόζει μάλιστα εἰς
τὸν οὐρανίσκον καὶ τὸν στόμαχον αὐτῶν. Οὐδὲ δικαιολο-
γοῦνται, ὅσοι θέλουσι νὰ καλυφθῶσι, λέγοντες, ὅτι ὁ κα-
φὲς ἐνδυναμόνει τὸν στόμαχον· τὸ δὲ γάλα πληροῖ αὐτὸν
βλέννης. Ἄλλὰ καὶ καφὲν ἂν δίδωμεν εἰς αὐτά, ἔστω τοῦ-
λάχιστον ὄχι δυνατός, ἀλλὰ συγκερασμένος μὲ πολὺ γάλα.
Ἐπιβλαβὴς εἶναι προσέτι καὶ ἡ χρῆσις τοῦ καφέ καὶ τείου
ἀντὶ δείπνου, ἐπομένως ὁ ἐρεθισμὸς τῶν νεύρων ὀλίγον πρὸ
τοῦ ὕπνου. Τὸ τέτον καὶ ἡ σοκολάτα ὅμως εἶναι ἐπιβλαβέ-
στερα παρὰ τὸν καφέν. Ἡ τελευταία διὰ τὴν παραμεγά-
λην θρεπτικότητά αὐτῆς συμβάλλει εἰς τὴν πρόωρον ἀνά-
πτυξιν τῆς γενετησίου ὀρμῆς. Ἀμφότερα ἔπρεπε νὰ δίδων-
ται εἰς τὰ παιδιά μόνον ὡς ἱαματικά μέσα κατὰ διαταγὴν
τοῦ ἱατροῦ. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ σιτίων καὶ ποτῶν εἰς τὰ ἔτη
τῆς ἀναπτύξεως. Ἄς ἴδωμεν τώρα τίνα ἰσχὺν ἔχει ἡ ἐν-
δυμασία καὶ κατοικία ἐπὶ τῆς σωματικῆς ἀνάπτύξεως.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ἩΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ κ.λ.π.

Ἐπιτήδευσις τῶν ἐν τῇ τραπέζῃ ἡδονῶν.

Ἄσωτια καὶ ἀδηφαγία.

(Συνέχεια ἴδ. σελ. 145.)

Ὁ ἄνθρωπος γρήγορα ἀηδίασε τὰς συνήθεις ἡδονάς, τὰς
ὁποίας προσφέρει ἡ τράπεζα, καὶ ἠθέλησε ν' ἀπολαύσῃ νέας.
Ἡ φαντασία προσεπάθησε νὰ ἐφεύρῃ λεπτότητας, καὶ ἡ
ματαιότης, καθὼς καὶ ἄλλα πάθη, συνετέλεσαν περισσό-

τερον εἰς τὸ νὰ πολλαπλασιάσωσιν αὐτάς. Ἡ ἀπολαυστικὴ τέχνη ἐτελειοποιήθη καὶ εἶδον ἐντὸς ὀλίγου παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις ἔθνεσιν αὐτὴν φθάσασαν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν. Οἱ ἄγριοι λεπτόνουςιν αὐτὴν κατ' ἰδίον τινα τρόπον ἄλλ' ἢ ἐπιτηδεύσεις αὐτὴ ἔχει μᾶλλον τραχύ τι καὶ χονδροειδὲς παρὰ ἀβρόν τι καὶ λεπτοφυές.

Δὲν θέλομεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὰς ἀνοησίας, περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ὁ Σουετώνιος, οὔτε εἰς τὰ συμπόσια, ἐν οἷς παρέθετον πινάκια, τὰ ὅποια περιεῖχον ἥπαρ τῶν σπανιωτάτων ἰχθύων, μυαλὰ φασιανῶν καὶ τῆς ἐρυθρᾶς ἰβίος, γλώσσας ταῶν καὶ γάλα μυραινῶν, τινὰ δὲ αὐγὰ περδίκων, κεφαλὰς τρυγόνων καὶ ψιττακῶν καὶ πτηνῶν, τὰ ὅποια μανθίνουσι νὰ ἄδωσι καὶ ὀμιλῶσι. Καὶ τὰ ἐσπερινὰ δεῖπνα τῆς Κλεοπάτρας, τοῦ Λευκούλλου, τοῦ Κλωδίου καὶ τοῦ Ἀπικίου, δὲν σύρουσι τόσον τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ὅσον πράγματα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ χαρακτηρίσωσι τὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ ἀποτελέσωσι τὴν Ἱστορίαν του.

Οἱ μεγιστᾶνες εἰς τὴν χώραν τοῦ Μονομοταπᾶ ἀρωματίζουσι τὸν οἶνον, τὰ πνευματώδη ποτὰ καὶ τὰ φαγητῶν μὲ φαιὰν ἄμβαριν, μόσχον καὶ ἄλλας εὐώδεις οὐσίας. Ἄγγλος κυβερνήτης προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ ἀγαθῆς τῆς Μόκκας ἐν Ἀραβίᾳ εἰς γεῦμα. Ἀφοῦ δ' ἐσηκώθη ἡ τράπεζα, ὠδήγησαν αὐτὸν εἰς παρακείμενον δωμάτιον, ὅπου τέσσαρες παῖδες ὑπρέτουν αὐτὸν καὶ τὸν ἀγᾶν. Ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐκράτει θυμιατήριον, ὁ ἄλλος χειρόμακτρα, καὶ οἱ ἄλλοι δύο δίσκον πλήρη μὲ ἄμβαριν, ξύλον ἀλόης καὶ ἄλλας εὐώδεις οὐσίας. Ἀφοῦ ἐσκέπασαν τοῦ κυβερνήτου τὴν κεφαλὴν μὲ χειρόμακτρον, ἤρχισαν νὰ τὸν θυμιάσωσι, τὸ ὅποῖον ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν πολὺ εὐάρεστον.

Τὰ βάρβαρα ἔθνη δὲν καταγίνονται πολὺ πρὸς τελειοποίησιν τῆς μαγειρικῆς τέχνης. Καὶ ἂν ἐπιτηδεύσωσι δὲ τοιοῦτόν τι, καταφεύγουσιν εἰς τὰ ἀρώματα ἢ εἰς τὰ πνευματώδη ποτὰ. Παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις ὁμῶς ἔθνεσι ζη-

τοῦσι νὰ παρασκευάσωσι τὰ φαγητά, ὅσον τὸ δυνατὸν εὐχυμώτερα. Τὰ ἀρχαῖα ἔθνη εἶχον τοὺς μαγείρους εἰς μεγάλην ὑπόληψιν καὶ ποτὲ δὲν παρετήρησέ τις, ἐκτὸς τοῦ Ποσειδίππου, ὅτι ἐν τοῖς δράμασιν αὐτῶν ἀνεβίβαζον ἐπὶ τῆς σκηνῆς δούλους, τοὺς ὁποίους μετεχειρίζοντο ὡς μαγείρους. Οἱ Συβαρίται καὶ ἄλλοι λαοὶ τῆς κάτω Ἰταλίας ἐδίδον βραβεῖα εἰς ἐκείνους, εἴτινες ἤθελον κάμει νέας ἀνακαλύψεις εἰς τὴν μαγειρικὴν τέχνην. Πρὸσέφερον χρυσοῦς στεφάνους μεγάλης ἀξίας εἰς τὸν ἐφευρετὴν νέων καρυκευμάτων καὶ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο, ἀλλ' ἐφύλαττον ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος δι' ἑαυτοῦς τὴν ἀποκλειστικὴν ἀπόλαυσιν τοῦ μυστικοῦ των, τὸ ὅποτον ἐπῶλουν πολὺ ἀκριβῶς, ἂν τις ἤθελε νὰ μάθῃ αὐτό.

Ὅτε ἡ πολυτέλεια διέφθειρε τὰ πάντα, ἤρχισαν νὰ κηλιδόνωνται τὰ συμπόσια διὰ τῆς ἀκολασίας καὶ τῆς ἀμότητος. Εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἦτο συνήθεια νὰ ἐκδύωνται κατὰ μικρὸν αἱ γυναῖκες, ἕως ὅτου ἐκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν ὀλόγυμνοι κοράσια καὶ γυναῖκες ἐδείκνυον ὅλα τὰ θέλγητρά των καὶ τοῦτο ἐθεωρεῖτο ὡς σημεῖον καλῆς ἀνατροφῆς. Ἐέλως διὰ νὰ ἀπολαύσωσι ὅλας τὰς ἡδονάς, πρὶν καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ἔβαλον ν' ἀγωνισθῶσι μονομάχοι, καὶ οὗτοι ἐνώπιον τῶν φιλευσμένων ἐξετραχηλίζοντο!

Ἔθνη τὰ ὅποια δὲν καταλαμβάνουσι τί ἐστὶ λεπτότης, παραδίδονται, σχετικῶς πρὸς τὴν τροφήν τοῦλάχιστον, εἰς τὴν γαστριμαργίαν καὶ ἀδηφαγίαν. Ὡς τὰ μάλιστα ἀδηφαγα θεωροῦνται τὰ Μογγολικὰ ἔθνη ἢ τὰ τῆς μικτῆς καταγωγῆς εἰς ὅλα τὰ κλίματα, ἕως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Ταύτην τὴν ἀδηφαγίαν μαρτυροῦσιν ἀξιόπιστοι συγγραφεῖς περὶ τῶν Λάππων, καὶ ἄλλων Φίννων, περὶ τῶν Τουρκικῶν ἐθνῶν τῆς Νογᾶης καὶ τῶν Κιργίσιων, περὶ τῶν ἐκτουρκισθέντων Φινικικῶν Βασιλέων καὶ τινων λαῶν τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Ἰνδοσινικῆς, περὶ τῶν πλείστων Αἰθιοπικῶν ἐθνῶν, περὶ τῶν Ὀττεντόττων καὶ Ἰνδιάνων τῆς βορείου καὶ μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς.

Περὶ τῶν Γουάγχων, τῶν παλαιῶν κατοίκων τῆς Βαρβαρίας, οἵτινες ἔζων ἐπὶ τῶν Καναρίων νήσων, διηγοῦνται, ὅτι εἰς μίαν εὐωχίαν, ἠδύναντο νὰ φάγωσιν εἴκοσι λαγίδια καὶ μίαν αἶγα. Καὶ οἱ Ἑσκιμοὶ εἰς τὴν Γροιλλανδίαν θεωροῦσιν εὐχαρίστως, ὅταν τὰ τέκνα των, ἀφοῦ ὑπερπληρώσωσι τὸν στόμαχόν των, κυλίωνται ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ πιέσωσι τὰ ἔντερα των καὶ δώσωσι χώραν εἰς νέαν τροφήν. Ἡ ἀδηφαγία τῶν Ἰακουτανῶν προβαίνει τοσοῦτον, ὥστε εἰς τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας κάθηνται γυμνοί, διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ ὑπερπλήσωσι κάλλιον τὴν κοιλίαν των. Καὶ μία βασίλισσα τοῦ Ἀβαίου μετὰ τὸ γεῦμα ἐξηπλώνετο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, διὰ νὰ πιέσωσι καὶ ζυμώσωσιν οὕτως εἰπεῖν τινὲς τῶν θεραπόντων τὴν κοιλίαν τῆς μὲ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ διευκολύνουσι κάλλιον τοῦ στομάχου τὴν χώνευσιν.

Ὁ Ἀθηναῖος ἀναφέρει πλεῖστα παραδείγματα μεγάλης ἀδηφαγίας. Διηγεῖται περὶ τοῦ ἀθλητοῦ Θεαγένους καὶ ἄλλων Ἑλλήνων, ὅτι εἰς μίαν μόνην ἡμέραν κατέτρωγαν ὀλόκληρον βούν, περὶ Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου, ὅστις ἔτρωγεν εἴκοσι μνᾶς κρεῶν, καὶ ἄλλας τόσας ἄρτων καὶ ἔπινε τρεῖς χόας οἴνου, περὶ τοῦ Ἀστυδάμαντος, ὅτι μόνος κατέφαγε τὰ ἐδέσματα, τὰ ὅποια εἶχον παρασκευασθῆ δι' ἑνὸς ἀτομοῦ, περὶ τινος γυναικὸς ὀνομαζομένης Ἀγλαΐδος, ἣτις εἰς ἓν συμπόσιον ἔφαγε δώδεκα λίτρας κρέατος, τέσσαρας χοίρικας ἄρτου, καὶ ἓνα χόα οἴνου.

Ὅλα τὰ ἔθνη ἐφευρίσκουσι μέσα, διὰ νὰ τρώγωσιν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο φαγητόν, καὶ διὰ νὰ ἐπαυξήσωσι τὰς ἡδονὰς τῆς τραπέζης περισσότερο παρ' ὅ,τι χρειάζεται. Τὰ θερμὰ ποτὰ καὶ τὰ διαλυτικὰ δὲν εἶναι τὰ τόσο ἀξιόμμεπτα μεταξὺ τούτων τῶν μέσων. Οἱ Ὀμαγοδαὶ κλύζουσιν ἕλαστον συνδαιτυμόνα, πρὶν καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς τραπέζης ἐζήτησαν τὴν σκωραμίδα. Ἄλλ' ἢ δεινοτάτη χονδροειδοσύνη, ἣτις προσεγγί-

ζει εις την κτηνωδίαν, ἀπαντᾶται παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, οἱ ὁποιοὶ πολλάκις εις τὸ συμπόσιον ἤμουν, διὰ νὰ εἰμπορῶσι νὰ πληρώσωσιν ἐκ νέου τὸν στόμαχον. Οὗτοι οἱ κοσμοκράτορες δὲν ἠρυσθίαν διὰ μίαν τοιαύτην χρῆσιν καὶ ἡ φιλοσοφία των ἦτο τοιαύτη, ὥστε, διὰ νὰ εὐχαριστήσωσιν αὐτὴν δὲν ἐφοβοῦντο οὔτε τὴν ἄδυνηροτάτην ἐνέργειαν τῶν ἐμετικῶν. Ἐπίστευον, ὅτι θέλουσι δείξει μεγάλην φιλίαν πρὸς τοὺς ξενιζομένους, ἂν κάμωσιν αὐτοὺς διὰ συχνῆς καταναγκάσεως, νὰ φάγωι καὶ νὰ πῶσιν ὑπὲρ τὰς δυνάμεις των. Καὶ αὕτη ἡ κακὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἀκόμη μεταξὺ τῶν πεφωτισμένων λαῶν, ὀνομαστὶ τῶν Γερμανῶν. Οἱ Γερμανοὶ καὶ Γάλλοι παρέχουσι παραδείγματα ταύτης τῆς συνηθείας, ἣτις ἀπαντᾶται καὶ μεταξὺ τῶν ἀπολιτίστων Σλαύων. Φαίνεται μάλιστα, ὅτι, ὅταν δὲν ἐτελεσφόρει ἡ πειρῶ, ἐπροχώρουσιν εἰς τὴν βίαν. Κάρολος ὁ μέγας ἐνομοθέτησε νόμον, καθ' ὃν οὐδεὶς ἐσυγχωρεῖτο νὰ βιασθῆ νὰ πῆν περισσότερον παρ' ὅσον ἤθελεν. Εἰς ἄλλος νόμος κατεδίκαζε τοὺς στρατιώτας νὰ πίνωσι ποσὸν τι ὕδατος, ἐάν τις τοὺς προσεκάλει εἰς τὸ νὰ πῶσιν.

Ἡ ἀκολασία κατήντησεν ἀνάγκη εἰς τινα πεφωτισμένα ἔθνη, καὶ ἐβλεπέ τις ἀνδρας παρὰ παιδία περισσότερον ὑποκείμενα εἰς τοῦτο τὸ ἐλάττωμα. Εἰς τὸ τέλος τῆς ΙΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδος ἀνῆκεν εἰς μίαν τῶν καλῶν συνηθειῶν νὰ φέρῃ τις μεθ' ἑαυτοῦ σακχαρικῶν θήκην, τὴν ὁποίαν προσέφερε πρὸς τὸν ἄλλον, καθὼς τὴν σήμερον τὴν ταμβακοθήκην. Ὁ δοῦξ Γυίσης ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του τὴν θήκην ταύτην, ὅταν τὸν ἐκτύπησεν ἡ θανατηφόρος σφαῖρα εἰς τὴν ἐν Βλέσσαις (Blois) μάχην. Λουδοβίκος ὁ ΙΓ΄ ἦτο φίλος τοῦ πιπερίτου πλακοῦντος καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας του ἕκαστος ἐν Γαλλίᾳ ἔφερεν εἰς τὸν κόλπον του τοιοῦτους πλακοῦντας καὶ ἀδιακόπως ἔτρωγεν.

Ἡ ἀμετρία εἰς τὸ τρώγειν καὶ πίνειν κατέστρεψε τὴν κρίσιν τῆς γεύσεως. Αἱ συνήθειαι καὶ φυσικαὶ ἀπολαύσεις

ἐθεωροῦντο ὡς ἀηδεῖς καὶ ἐζήτουν τεχνητάς. Συνθέτουσι φαγητὰ καὶ ποτὰ καρυκευμένα, τὰ ὅποια εἶνε ἐπιτήδεια εἰς τὸ νὰ ἐρεθίζωσι τὰς αἰσθήσεις· χρῆσιν, ἥτις ἀπαντᾶται παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, πεπολιτισμένοις καὶ ἀπολιτιστοῖς. Ἄπειρα εἶνε τὰ διάφορα εἶδη τῆς συνθέσεως, εἰς τὰ ὅποια ὑποβάλλουσι τὰ πνευματώδη ποτά, διὰ νὰ τὰ κάμωσιν ἐρεθιστικώτερα, καὶ ἄμετρα τὰ μέσα, διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος μεθύσκειται.

Τὰ ἔθνη εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν ἔχουσι πάντοτε χόρτα, καρπὸς καὶ δυνατὰ ποτά, μετὰ τὰ ὅποια μεθύσκονται καὶ πρέπει τις τῶ ὄντι νὰ θαιμάσῃ τὴν εὐφυΐαν, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται, διὰ νὰ φθάσωσι μετὰ τὰ εὐτελῆ μέσα τὰ ὅποια ἔχουσιν εἰς τὴν διάθεσίν των, εἰς ταύτας τὰς ἀνακαλύψεις. Διὰ τῶν δυνατῶν τούτων ποτῶν καταπτώσιν ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν μάχαις εἰς ἀληθῆ λύσσαν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν κάμμίαν ἰδέαν τῆς μανίας, εἰς ἣν ἐμβάλλονται τὰ ἔθνη τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ὀπίου. Οἱ Ὀθωμανοὶ μετὰ τῶν Τούρκων, οἱ Πέρσαι μετὰ τῶν Ἰνδογερμανῶν, πρὸ πάντων ὁμῶς οἱ Σῖναι ὑπόκεινται εἰς τοῦτο τὸ ἐλάττωμα.

Ἡ ὁρμή πρὸς τὰ δυνατὰ ποτὰ εἶναι ἀκατανίκητος. Οἱ Ἀλγογγιλενάπκι εἰς τὸν Καναδᾶν δίδουσι τὸ πᾶν δι' ἐν ποτήριον οἶνοπνεύματος, καὶ ὡς οἱ λύκοι διασπαράσσονται μετὰ τοὺς ὀδόντας εἰς τὴν μέσῃ των. Οἱ ἄγριοι μετὰ τῶν πεφωτισμένων λαῶν δὲν φέρνται καλλίτερα. Τίς δὲν εἶδε μετὰ ἀηδίαν μεθυσμένους μετὰ οἶνοπνευμα Γερμανοὺς οἰνόφυλλοι, εἴτινες πληγόνονται μέχρις αἵματος; Ἡ χίκα, ἀηδὲς τι ποτόν, ὅποια ὀλίγη δυνατὸν νὰ εὐρεθῶσιν, εἶναι προσφιλέστατον Schnaps τῶν Μοξῶν, τῶν Χικυῖτων, τῶν Ἀιμαρῶν καὶ τῶν Κιρχουῶν καὶ ἐν γένει ὄλων σχεδὸν τῶν λαῶν, εἰ ὅποιοι κατοικοῦσιν εἰς τὰς τροπικὰς χώρας τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς. Ὅταν οἱ κάτοικοι τῆς Καμπότσικας θέλωσι νὰ εὐθυμῶσιν, ζητοῦσιν εἶδος τι μύκητος, ὅστις παρ'

αὐτοῖς ἀντικαθιστᾶ τὸ ὄπιον. Νῦν μὲν τρώγουσιν αὐτόν, νῦν δὲ ἐκθλίβουσι τὸν ὄξυν καὶ μεθυστικὸν χυμὸν αὐτοῦ. Μετρίως πινόμενος οὗτος ὁ χυμὸς φέρει εἰς εὐθυμίαν τοὺς ἀπολαμβάνοντας αὐτόν, ἢ ἐμβάλλει εἰς αὐτοὺς θάρρος, μὲ ὑπερβολὴν δέ, τοὺς κάμνει νὰ περιπίπτωσιν εἰς μέθην συν-
δεδεμένην μὲ σπασμοὺς καὶ παραλαλήματα. Εἰς τὸν μύκητα τοῦτον ἀποδίδουσιν οἱ κάτοικοι τῆς Καμτσάτσκας ὅλα τὰ κακὰ, τὰ ὁποῖα πηγάζουσιν ἀπὸ τῆν ἀπόλαυσιν αὐτοῦ, καὶ ὁμῶς ζητοῦσιν αὐτόν μὲ μεγάλην ὄρεξιν, ἥτις εἶναι ἀκατανίκητος. Οἱ Κοριαϊκαί, εἰς τῶν ὁποίων τὴν χώραν δὲν αὐξάνει οὗτος ὁ μύκης, εἰσδέχονται εἰς σκεῦος τὸ οὔρον ἐκείνου, ὅστις εἶχε μεθύσει ἀπὸ τὸν χυμὸν αὐτοῦ καὶ πίνουσι διὰ νὰ ζαλισθῶσι τοῦτο τὸ διαβολικόν, δι' αὐτοὺς δὲ τόσον γοητευτικόν, ρευστὸν (liqueur)!

(Ἔπεται συνέχεια)

ΤΟ ΕΝΑΛΙΟΝ ἈΣΜΑ ΤΟΥ ΑΡΙΟΝΟΣ.

ὦ τῶν ἀθανάτων δῶρον,
καλλικέλαδέ μου λύρα,
Πρόσελθε τὸ τελευταῖον
ς' τὴν ἀσπαιρούσαν μου χεῖρα.

Πρὶν δὲ τοὺς γλυκεῖς σου ἤχους
ς' τὴν σιγὴν ἐγκαταλίπης,
Χύσον ἤδη 'ς τὸν αἰθέρα
φθόγγους πένθους, φθόγγους λύπης.

Ἴσως ζέφυρος τοὺς φέρει
εἰς τὰ ἄλση τῆς Μηθύμνης,

Ὅπου ἄλλοτε τὰς Μούσας
καὶ τὸν ἔρωτα ἐξύμνεις.

Ἴσως δάκρυον ἐν ρεύσει,
καὶ εἰς στεναγμὸς φιλίας
τὴν πικρίαν μετρίῃσιν
τῆς παρούσης ἀγωνίας.

Ἴσως ἐκ τῆς Λέσβου μία
θλίψεως φωνὴ ἠχήσῃ,
Ἴσως βάλαμον ἔς τοὺς πόνοὺς
τῆς ψυχῆς μου ἐπιχύσῃ.

Λέσβος γῆ τῆς γενετῆς μου,
Λέσβος χώρα εὐθυμίας
Χαῖρε, ὦ πατρίς γλυκεῖα
καὶ εὐτύχει μετ' εὐκλείας,

Χαίρετε τῆς Λέσβου ὄρη
καὶ ἀνόστρωτα πεδία,
τῶν ἀγνῶν τῆς Μνημοσύνης
θυγατέρων κατοικία.

Χαίρετε, ὁ Ποιητὴς σας
τὸ πελαγιαῖον κύμα
Ὡς φιλόξενον λαμβάνει
καὶ εὐρύχωρόν του μνῆμα.

Ἐπειδὴ κακίαν, φθόνον
ἀπαντᾷ εἰς πάντα τόπον,
Ἐπειδὴ τὸν ἀπειλοῦσιν
αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων,

Καὶ ἡ ἀπιστία βέλη
κατ' αὐτοῦ ἔχει στημένα,

Κρύπτεται εἰς τῆς θαλάσσης
τὸν ἀπάτητον πυθμένα.

Εἰς τὸ κράτος σου προσφεύγει,
Πόσειδον, Ὀκεανίδες,
Εἰς τοὺς κόλπους σας προστρέχει,
σώσατέ τον, Νηρηίδες.

Κ. Π. Γ.

ΑΝΑΡΡΑΦΗ ΜΕΘ ΥΠΟΤΟΜΗΝ
ΠΤΟΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΙΔΙΟΙΤΕΡΑ
ΠΡΟΣ ΙΑΣΙΝ ΤΗΣ ΤΡΙΧΙΑΣΕΩΣ.

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΚΟΣΤΟΜΥΡΗ.

Οὕτως ἀπεκαλέσαμεν τὸν τρόπον τοῦτον τῆς χειρουργίας πρὸς ἰασιν τῆς τριχιάσεως, διότι ἐπ' ἀκριβὲς τοῦτ' αὐτὸ ποιοῦμεν· τούτέστιν ὑποτέμνομεν πρῶτον ἀνά τὸ βλεφαρικὸν χεῖλος ἐσωτέρω τῶν νυκτουσῶν τριχῶν εἰς ἕκτος καὶ μῆκος ἀρκοῦν ἐκάστοτε, διαιροῦντες οὕτω τὸ βλέφαρον εἰς πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον πέταλον, ἀναρράπτομεν δ' ὑπτερον τὸ φέρον τὰς βλεφαρίδας πρόσθιον πέταλον ἐπὶ τοῦ περιταρτίου ἢ τοῦ ταρσοῦ ἀπλῶς καὶ ἄνευ ἀποδορᾶς μυρσινοειδοῦς δερματίου ἀπὸ τοῦ βλεφάρου.

Ἐπόμενοι δὲ τοῖς Ἑλληντικῶν ἰατροῖς Ἀετίῳ καὶ Πικύλῳ τῷ Αἰγινήτῃ ὀνομάζομεν τριχιάσιν τὴν ἐξ οἰασθῆποτε αἰτίας ἐντροπήν τῶν βλεφαρίδων πρὸς τὸν βολβὸν καὶ ὑποδιαίρομεν τὸν γενικὸν τοῦτον ὄρον εἰς διστροφίασιν καὶ φαλάγγωσιν ἢ πτώσιν, καὶ εἰς τὸ ὄξύ ἐντρόπιον τῶν γεωτέρων.

Οὐχὶ περιττολογοῦντες ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἀναφέρομεν ἐν συντόμῳ τὴν τοπογραφίαν τῶν βλεφάρων, ἵν' εὐχερῶς καταδείξωμεν, τίνα μόρια ἐπ' ἀκριβῆς ὑποτμηθῆσονται καὶ πῶς καὶ μέχρι πίνος καὶ τίνα μὴ ἀδικεῖν δεόν.

Ἐκστρέφαντες εἰς ὄψιν ἕκαστον βλεφαρικὸν χεῖλος ὀρώμεν αὐτὸ πλατὺ ὅσῳ 3 γιλιοστὰ τοῦ μέτρου περίπου, καλυπτόμενον ὑπὸ δερματίου ἄβροῦ στερρότατα τῆς ὑπὸ κειμένοις συνεχομένου. Ἔχει δὲ μίαν ὀπισθίαν γωνίαν, τὴν τοῦ ταρσοῦ, ἔνθα εἰσὶ τὰ στόμια τῶν Μειβομέιων ἀδένων καὶ κατὰ τὸ ἐσώτατον πρὸς τὸν μέγαν κανθὸν πέρασ αὐτῆς τὸ δακρυακὸν σημεῖον, καὶ ἑτέραν προσθίαν, τὴν τοῦ δέρματος, ἔνθα αἱ βλεφαρίδες. Συνίστανται δὲ τὰ βλέφαρκα ἀπὸ τῶν ὀπισθεν πρὸς τὰ πρόσω ἐκ τῶν ἐξῆς τεσσάρων στιβάδων.

Καὶ τὴν μὲν πρώτην στιβάδα σχηματίζει μόνον ὁ ἐπιπεφυκὸς τῶν βλεφάρων, ὃς στερρότατα τῷ ταρσῷ συμφύεται.

Ἡ δὲ δευτέρα καὶ παχυτέρα στιβάς συνίσταται ἐκ τῶν ταρσῶν, οἵτινες οἱ στερρότεροι τῶν τοῦ βλεφάρου ἰστῶν καὶ τὸ ἔρεισμα οὕτως εἰπεῖν αὐτῶν τυγχάνουσιν ὄντες, καὶ ἐκ τῶν συνδεόντων αὐτοὺς μετὰ τοῦ κογχικοῦ χεῖλους ὑμένων, τοῦτέστιν ἔσω καὶ ἔξω συνδέσμου τοῦ βλεφάρου ἢ συνδέσμων τοῦ μεγάλου (ἔσω) καὶ μικροῦ (ἔξω) κανθοῦ καὶ ἐκ τοῦ κογχικοῦ διαφράγματος, ὃπερ ὀνομάζεται ἐπίσης ἀνώτερος καὶ κατώτερος σύνδεσμος τοῦ ταρσοῦ ἢ τοῦ βλεφάρου, ἐτι δὲ ἀνωτέρα καὶ κατωτέρα ταρσοκογχικὴ ταινία (Fascia). Ὑμένιον δ' ἐκ συνεχτικοῦ ἰστοῦ λεπτὸν μὲν, ἀλλ' ἀρκούντως ἰσχυρὸν (περιτάρσιον) στενῶς συμφύεται τῷ ταρσῷ, ἀδιακόπως ἐπὶ τὸ κογχικὸν διάφραγμα μεταβαῖνον. Ἐν τῷ ἰστῷ δὲ τῶν ταρσῶν εἰσὶν ἐγκεκλεισμένοι οἱ βουτροχοριδεῖς τὴν ὑψὴν ταρσικοὶ (Μειβόμειοι) ἀδένες, οἵτινες ἀπὸ τοῦ κογχικοῦ χεῖλους ἑκάστου ταρσοῦ ἀρχονται καὶ

διὰ μέσης τῆς οὐσίας αὐτοῦ καθέτως διήκοντες ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν ὀπισθίαν γωνίαν τοῦ βλεφαρικοῦ χεῖλους καὶ πικρῶς παράκεινται ἀλλήλοις ἐν μιᾷ συνήθως μόνῃ σειρᾷ.

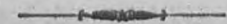
Ἡ τρίτη στιβάς ἀποτελεῖται ὑπὸ τοῦ σφιγκτήρος τῶν βλεφάρων λεπτοῦ, πλατέος, κυκλοειδοῦς μυός, οὗ ἡ περιφέρεια ὑπερβάλλει πανταχόθεν τὸ τῆς κόγχης χεῖλος. Τὰ μυϊκὰ δεμάτια αὐτοῦ ἀποτελοῦσιν οὐχὶ τελείας περιφερείας, ἀλλὰ τόξα μᾶλλον ἢ ἤττον μεγάλα, ἐν τινι σημείῳ τῆς περιφερείας ἀρχόμενα καὶ εἰς ἕτερον καταλήγοντα. Ὡς ἐκ τῆς ἐκφύσεως, θέσεως καὶ καταφύσεως διήρηται ὁ μῦς οὗτος εἰς τρεῖς μοῖρας, αἵτινες ὀνομάζονται ὑπὸ τοῦ Henle βλεφαρικοὶ μῦς (ἀνώτερος καὶ κατώτερος), κογχικὸς μῦς καὶ μῦς τῆς γνάθου (M. Malaris). Καὶ οἱ μὲν βλεφαρικοὶ μῦς, ἀνώτερος καὶ κατώτερος, τὰ κεντρικώτερα μέρη τοῦ σφιγκτήρος τῶν βλεφάρων, ἐκφύονται ἀπὸ τοῦ συνδέσμου τοῦ μεγάλου κανθοῦ, διήκουσι τοξοειδῶς ἐν δυσὶν ἀλληπαλλήλοις στρώμασιν, ἐφαπλούμενοι ὁ μὲν πρὸ ὄλου τοῦ ἄνω, ὁ δὲ πρὸ ὄλου τοῦ κάτω ταρσοῦ καὶ καταφύονται ἀλλήλοις συναντῶντες τῷ συνδέσμῳ τοῦ μικροῦ κανθοῦ. Ἡ λειτουργία τοῦ ἄνω βλεφαρικοῦ μυός ἐστὶ τὸ ταπεινῶν τὸ ἄνω βλέφαρον, ἡ δὲ τοῦ κάτω τὸ ἀνοίξαι τὸ μικρὸν τὸ κάτω βλέφαρον· ἡ δὲ κοινή ἀμφοτέρων τῶν μυῶν λειτουργία τὸ καταμύειν καὶ τὸ πιέζειν τὸν βολβόν. Ὁ δὲ κογχικὸς μῦς ἢ περιφερικώτερον τῶν βλεφαρικῶν μυῶν κείμενός, ἢ καὶ μείζων μοῖρα τοῦ σφιγκτήρος τῶν βλεφάρων, ἐκφύεται τὸ μὲν ἄνω ἡμισυ ἀμέσως ἄνωθεν τοῦ ἔσω βλεφαρικοῦ συνδέσμου ἀπὸ τοῦ μετωπικοῦ ὀστέου καὶ τῆς μετωπικῆς ἀποφύσεως τῆς ἄνω σιαγόνης, τὸ δὲ κάτω ἡμισυ ἀμέσως κάτωθεν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὑποκογχικοῦ χεῖλους. Οὗτος ἀμέσως μὲν παράκειται τοῖς βλεφαρικοῖς μυοῖς, τούτους περιβάλλων, πανταχόθεν δ' ἐξέχει τοῦ κογχικοῦ χεῖλους σπρυδαλίως. Ὁ μῦς οὗτος ἐπισπᾷ τὸ περίξιδόν τε καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ βικίαν καταμύσεως καὶ ἰσχυ-

μᾶς φωτοφοβίας. Ὁ δὲ τῆς γνάθου μῦς ὑπάρχει μόνον ἐν τῷ κάτω βλεφάρῳ, ἐφαπλοῦται δ' ὑπὸ τὸν κάτω κογχικὸν μῦν μέχρι πρὸ τοῦ σιαγωνικοῦ βοθρίου καὶ διαχωρίζεται ἀπὸ τοῦ κάτω χείλους αὐτοῦ διὰ μικροῦ τριγώνου χώρου, μετὰ λίπους πεπληρωμένον. Συλλειτουργεῖ δὲ πάντοτε μετὰ τοῦ κογχικοῦ μύος.

Ἡ δὲ τετάρτη στιβίς ἐστὶ τὸ δέριμα, ἕπερ πολὺ λεπτὸν καὶ λίαν ἑκτατὸν καὶ ἐγκαρσίως ῥυτιδωτὸν, συνδέεται μετὰ τοῦ ὑποκειμένου σφιγκτήρος τῶν βλεφάρων διὰ λίαν χαλαροῦ, ἑκτατοῦ καὶ ἀλιποῦς συνεκτικοῦ ἱστοῦ. Μόνον δὲ κατὰ τὰ ἐλεύθερα χεῖλη καὶ τοὺς συνδέσμους τῶν βλεφάρων ἰδίως τὸν ἔσω, συμφύεται στερρῶς. Ἀπὸ τῆς προσθίας τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους γωνίας τῆς ἀπὸ τοῦ δέρματος σχηματιζομένης ἐκφύονται τριστιχοὶ αἱ βλεφαρίδες, αἱ δὲ ρίζαι αὐτῶν διεισδύουσι εἰς βάθος 2 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ βλεφαρικοῦ χείλους. Μεταξὺ δὲ τοῦ ταρσοῦ καὶ τοῦ σφιγκτήρος τῶν βλεφάρων ἐν συνεκτικῷ ἱστῷ κοιτάζουσι οἱ βολβοὶ τῶν βλεφαρίδων μετὰ τῶν σμηγματοποιῶν ἀδενίσκων αὐτῶν.

Φέρε νῦν ἰδῶμεν, τίς ὁ τρόπος τῆς χειρουργίας καὶ τίνα τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ.

(* Ἐπιτεταὶ συνέχαιε)

ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Πρίγκηψ ἑπταετῆς ἦνονε μὲ τὸ ἐπίχαρι τῆς παιδικῆς ἡλικίας μεγάλην εὐφυίαν. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἣν ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ θαυμασμοῦ ὀλοκλήρου συναναστροφῆς, γέρων στρατηγός, μάρτυς τῶν ἐπιδαφιλευομένων αὐτῷ ἐπαίνων, εἶπε μετὰ τινος κακονοίας τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἔχουσι πολὺ πνεῦμα εἰς τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν, ἔχουσι συνήθως πολλὰ ὀλίγον, ὅταν μεγαλώσωσι. Λαιπὸν, στρατηγέ, εἶπε διακόψας αὐτὸν ὁ Πρίγκηψ, εἰς τῆς παιδικῆς σας ἡλικίαν πρέπει γὰ εἶχετε παραπολὺ πνεῦμα.

ΜΥΘΟΣ.

Ο ΨΙΤΤΑΚΟΣ.

Ἀρχαῖός τις ναύτης ἠγόρασεν εἰς τινα μεμακρυσμένην χώραν ψιττακόν, ὅστις ἔλαμπε διὰ τῶν ωραίων πρασίνων καὶ στυλινῶν αὐτοῦ πτερῶν. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐσκόπει νὰ φέρῃ αὐτὸν ὡς δῶρον ἐκ τοῦ ταξειδίου του εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ ἐμπόρου, ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ ὁποίου ὑπηρετεῖ.

Ἐπανακάμψαντα εἰς τὴν πατρίδα κατέλαβεν αὐτὸν τοσοῦτον σφοδρὸς βῆξ, ὥστε ὤφειλεν ὡς ἐκ τούτου νὰ ἀποστῆ ἀπὸ πάσης ἐργασίας. Κατὰ τὰς ὥρας λοιπὸν τῆς ἀναπαύσεώς του ἐδίδασκε τὸ πτηνὸν νὰ ἐκφωνῇ λέξεις τινὰς δι' ὧν ἡ μικρὰ Φαννὴ θὰ ἠὲυχαριστεῖτο παραπολύ. Ὅτε δὲ ναύτης προσέφερε τὸ δῶρον, ἔκραξε τὸ πτηνὸν ἀληθῶς πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν γονέων καὶ τῆς θυγατρὸς, «Ζήτω ἡ Φαννὴ!» Ἀλλὰ μόλις εἶχεν ἐκφωνήσῃ ταύτας τὰς λέξεις, καὶ πρὸς μεγάλην λύπην τοῦ ναύτου ἤρχισε νὰ βῆχη καὶ νὰ ξηροβήχῃ μὲ τόσον ἀηδῆ τρόπον, ὥστε εἰς ὄλους ἐπροξένησε σφοδρὸν γέλωτα.

Ἡ Φαννὴ εἶπεν· «εἶναι μωρία τοῦ ψιττακοῦ, τὸ νὰ μιμῆται ὄχι μόνον τὰς λέξεις ἀλλὰ καὶ τὸν βῆχα τοῦ διδασκάλου του.» Ἡ μήτηρ ὁμως αὐτῆς ἐκδιώξασα τὸν ψιττακὸν ἐκ τῆς οἰκίας εἶπε πρὸς τὰ τέκνα τῆς. «Ὅσω μωρὸν καὶ ἂν ᾔῃαι τὸ πτηνὸν τοῦτο, μᾶς δίδει ἐν τούτοις τὸ σοφὸν μάθημα, ὅτι ὀφείλομεν μόνον τὸ κόσμιον καὶ καλὸν νὰ μιμῶμεθα, ἔπερ παρατηροῦμεν εἰς τοὺς ἄλλους, οὐχὶ δὲ τὸ ἀκόσμιον καὶ κακόν.

Πᾶν ὅ,τι βλέπῃς τέκνον μου ἔς τοὺς ἄλλους μὴ μιμῆσαι· ἄλλως ἀξιογέλαστος καὶ μισητὸς θὰ ᾔῃαι.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

Ο ΜΗΛΟΠΕΠΩΝ.

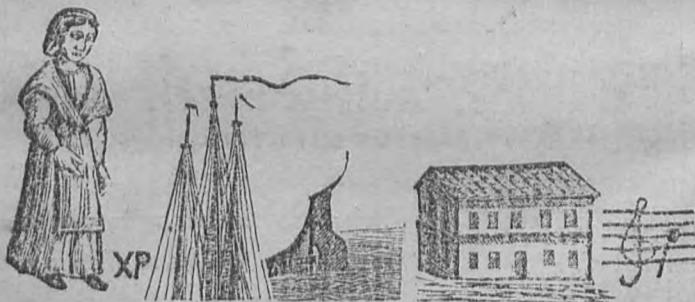
Ὁ σουλτάνος Μασούδ ἐξήλθέ ποτε κατὰ τὴν σινηθίαν τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἀνατολῆς μὲ μέρος τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸ κυνήγιον. Ἐνῶ δὲ περιεφέρετο μόνος τῇ δεξιῇ, εὔρε χωρικὸν ὑπὸ δένδρον καθήμενον, τίλλοντα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ κλοίοντα ἀπαρηγόρητα. Ὁ σουλτάνος ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτησε τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἔκλαιε καὶ ὠδύρετο. Βασιλεῦ, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός, εἶχον ἕνα μόνον μηλοπέπωνα, τὸν ὁποῖον μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν περιποιούμην καὶ ἐθεράπευον. Οὗτος ἦτο ὁ μόνος μου πλεῖστος, καὶ ἤλπιζον νὰ πωλήσω αὐτὸν εἰς ὑψηλὴν τιμὴν, διὰ νὰ πορευθῶ ἐγὼ καὶ τὰ τέκνα μου. Καὶ ὁμως τοῦτον ἐπ' ἀκριβὲς τὸν μηλοπέπωνα μὲ ἀφήρπασεν εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ σουλτάνου. Μένε ἥσυχος, εἶπεν ὁ σουλτάνος, διότι ἡ ἰδιοκτησίᾳ σου δὲν εἶναι χαμένη, καὶ κρῆξας εὐθὺς ἕνα τῶν θεραπόντων του, λέγει πρὸς αὐτόν. Ἐπεθύμησα πολὺ νὰ φάγω σήμερον μηλοπέπωνα· ἐὰν δυνηθῆς νὰ εὔρης ἕνα, θέλω τὸν πληρῶσαι ἀκριβῶτατα. Ὁ θεράπων διέτρεξεν ὅλας τὰς σκηνὰς τοῦ στρατοῦ, μέχρις ὅτου εὔρεν ἐκεῖνον, ὅστις εἶχε τὸν μηλοπέπωνα. Θέλεις κάμει τὴν τύχην σου, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ θεράπων, ἐὰν τοῦτον τὸν μηλοπέπωνα φέρῃς εἰς τὸν σουλτάνον. Τοῦ κατέβη παρ' ἐλπίδα νὰ φάγῃ μηλοπέπωνα. Εἰς ὅλον τὸ στρατόπεδον δὲν ὑπάρχει οὐδὲ εἰς. Θέλεις ἀνταμειφθῆ (δὲν ἀμφιβάλλω) μεγάλως δι' αὐτόν. Ὁ ἀξιωματικός ἔτρεξε μὲ τὴν λείαν του ταχέως πρὸς τὸν σουλτάνον καὶ τὴν προσέφερεν εἰς αὐτόν. Βάλλετε μίαν ἄλυσιν εἰς τὸν λαιμόν του, εἶπεν ὁ σουλτάνος· εἶτα στραφεῖς πρὸς τὸν χωρικὸν λέγει. Λάβε αὐτὸν μετὰ σεαυτοῦ. Εἶναι δοῦλός (σκλάβος) σου. Πῶλῃσέ τον ἢ κάμει τον, ὅ,τι σοὶ ἀρέσκει. Ὁ χωρικός εὐχαρίστησε τὸν σουλτάνον, καὶ τὸν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ δεμένον ἀπὸ τὸν λαιμόν. Ἄφεῦ ὁμως ἀπεμα-

κρύνθησαν ἀπὸ τὰ ὄμματα τοῦ σουλτάνου, ἤρχισεν ὁ ἀξιωματικὸς νὰ διαπραγματεύεται μὲ τον νέον κύριόν του περὶ τῆς ἐλευθερίας. Τῷ προσέφερε 500 φλωρία πρὸς τοῦτο· ὁ δὲ πτωχὸς χωρικός, θαμβωθείς ἀπὸ τὸ μέγα τοῦτο ποσόν, ἔλαβεν αὐτὸ ἄνευ δισταγμοῦ· διότι ἐνόμισεν, ὅτι ποτὲ δὲν ἠθελεπωλήσει τόσον τὸν μηλοπέπονά του. Ἀπέλυσε ἐπειτα τὸν ἀξιωματικὸν καὶ ἔσπευσε πλήρης χαρᾶς μὲ τὰ χρήματα πρὸς τὸν σουλτάνον, διὰ νὰ τῷ ἀγγείλῃ την γενομένην πώλησιν. Εὐχαριστήθη εἰς πολλὰ ταπεινὴν τιμὴν, εἶπεν ὁ Σουλτάνος. Ὁ νόμος σοὶ παρεχάσκει ὅλην τὴν περιουσίαν σου· διότι καὶ οὗτος ἠθέλησε νὰ σοῦ ἀφαιρέσῃ πᾶν ὅ,τι εἶχες.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Ἡ πρώτη μου τῶν συλλαβῶν συλλογισμὸν ἐμφαίνει,
νησίδιον δὲ ἱερὸν τὸ ὄλον μου ἐν γένει.
Τμήμα σιδήρου τῶν κοινῶν, πλὴν σφυρηλατημένον,
παρίσταμαι, ἂν μὲ ἰδῆς ἀποκεφαλισμένον.

ΓΡΙΦΟΣ.

ΛΥΣΙΣ

Τοῦ ἐν τῷ Δ'. τεύχει γρίφου «Θάλασσα, ἡὕρ καὶ Γυνή καὶ ἄ τρία» τοῦ δὲ αἰνίγματος, «Γέρανος».